

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доцент

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« ____ » _____ **2023 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової
продукції тваринництва на підприємстві»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістрський)

Здобувач (ка)

Катерина ПОЛТАВЕЦЬ

Науковий керівник,

к.е.н., доцент

Олександр ТКАЧЕНКО

науковий ступінь, посада

Дніпро – 2023

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку і фінансів

Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістр)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____ **Ігор ПРИХОДЬКО**

« _____ » _____ 2023р.

ЗАВДАННЯ

Полтавець Катерині Віталіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві»

Науковий керівник: Ткаченко Олександр Сергійович, к.е.н.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від « _____ » _____ 20__ року № _____

2. Термін подання здобувачем роботи: 11 грудня 2023 року.

3. Вихідні дані до роботи: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО «Біологічні активи» підручники, навчальні матеріали, журнали, реєстри синтетичного, аналітичного обліку та фінансова звітність ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити). 1. Теоретико-методичні аспекти обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві. 2. Стан облікового забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві та напрями його удосконалення. 3. Контрольне забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві та напрями його удосконалення. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

Бізнес-процеси підприємств. Схема технології виробництва продукції тваринництва. Склад та взаємозв'язки елементів виробничо-господарських процесів виробництва продукції тваринництва. Завдання контролю витрат на виробництво продукції тваринництва. Структура бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Документи для оприбуткування продукції тваринництва на ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Документи щодо витрати виробництва продукції тваринництва. Схема обліку готової продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Послідовність дій при здійсненні контролю. Алгоритм послідовного розв'язання задач виконання процедури з перевірки та оцінки витрат в тваринництві. Схема процедур перевірки витрат за виробництво продукції тваринництва у бухгалтерському обліку ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Розширення методики контролю витрат на виробництво продукції тваринництва. Методика аналізу та оцінки СВК.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 14 лютого 2023р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-методичні аспекти обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві	Лютий - Березень 2023	
2	Фінансово-економічна характеристики підприємства	Квітень - Травень 2023	
3	Характеристика організаційної роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	Червень – Липень 2023	
4	Стан облікового забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві та напрями його удосконалення	Вересень 2023	
5	Контрольне забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві та напрями його удосконалення	Жовтень - Листопад 2023	
6	Висновки і пропозиції	Грудень 2023	
7	Оформлення дипломної роботи	Грудень 2023	

Здобувачка

_____ (підпис)

Катерина ПОЛТАВЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

_____ (підпис)

Олександр ТКАЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ	10
1.1. Готова продукція тваринництва як об'єкт обліково-контрольної системи підприємства	10
1.2. Концептуальні основи обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва	15
1.3. Нормативно-правового регулювання обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва	19
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	25
2.1. Фінансово-економічні характеристики підприємства	25
2.2. Характеристика організаційної роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	31
2.3. Облікове забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві	33
2.4. Напрями удосконалення облікового забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві	41
Висновки до другого розділу	50
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	52
3.1. Стан контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві	52
3.2. Удосконалення контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві	63
Висновки до третього розділу	71
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ	82

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві»

Кваліфікаційна робота: 82 сторінки основного тексту, 13 рисунків, 7 таблиць, 7 додатків, 44 літературних джерела.

Мета дослідження полягає у розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва, що забезпечує безперервність діяльності підприємств.

Об'єктом дослідження є процес обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві.

Предметом дослідження є комплекс теоретико-концептуальних та організаційно-методичних положень обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві.

Методи дослідження. Методологічною базою кваліфікаційної роботи послужили загальнонаукові методи дослідження, такі як, аналіз, синтез, аналогія, індукція та дедукція та інші. У процесі обґрунтування розроблених пропозицій та рекомендацій щодо розвитку обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва застосовувалися спеціальні методи дослідження: угруповання, класифікація, порівняння, експертна оцінка. Використання перерахованих вище методів наукового пізнання гарантує досить високий рівень точності та достовірності отриманих у процесі дослідження результатів.

Розглянуто готову продукцію тваринництва як об'єкт обліково-контрольної системи підприємства. Вивчено концептуальні основи обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва. Розкрито нормативно-правове регулювання обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва. Досліджено фінансово-економічну характеристики та організаційну роботу бухгалтерської служби підприємства. Вивчено облікове забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві. Надано рекомендації щодо удосконалення облікового забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві. Досліджено стан контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві. Окреслені шляхи удосконалення контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві.

Ключові слова

ВИТРАТИ, ГОТОВА ПРОДУКЦІЯ, КОНТРОЛЬ, ОБЛІК, ПІДПРИЄМСТВО, ПЕРЕВІРКА, ТВАРИННИЦТВО, УДОСКОНАЛЕННЯ.

ABSTRACT

Topic: "Improvement of accounting and control support for finished livestock products at the enterprise"

Qualification work: 82 pages of the main text, 13 figures, 7 tables, 7 appendices, 44 literary sources.

The purpose of the study is to develop practical recommendations for improving the accounting and control support for finished livestock products, which ensures the continuity of enterprise activity.

The object of the study is the process of accounting and control of finished livestock products at the enterprise.

The subject of the study is a set of theoretical-conceptual and organizational-methodical provisions for accounting and control of finished products of animal husbandry at the enterprise.

Research methods. The methodological basis of the qualification work was general scientific research methods, such as analysis, synthesis, analogy, induction and deduction, and others. In the process of substantiating the developed proposals and recommendations for the development of accounting and control support for finished livestock products, special research methods were used: grouping, classification, comparison, expert evaluation. The use of the above methods of scientific knowledge guarantees a fairly high level of accuracy and reliability of the results obtained in the research process.

The finished products of animal husbandry are considered as an object of the accounting and control system of the enterprise. Conceptual bases of accounting and control provision of finished products of animal husbandry were studied. The regulatory and legal regulation of accounting and control provision of finished products of animal husbandry has been revealed. The financial and economic characteristics and organizational work of the accounting service of the enterprise were studied. The accounting provision of finished livestock products at the enterprise was studied. Recommendations were given on improving the accounting support for finished livestock products at the enterprise. The state of control provision of finished livestock products at the enterprise was investigated. The ways of improving the control provision of finished livestock products at the enterprise are outlined.

Keywords

COSTS, FINISHED GOODS, CONTROL, ACCOUNTING, ENTERPRISE, INSPECTION, LIVESTOCK, IMPROVEMENT.

ВСТУП

Актуальність теми. Сільськогосподарське виробництво за останні роки зіткнулося з труднощами, зумовленими викликами світового характеру – кризою в економіці, глобальною пандемією COVID-19 і національного – військові дії в Україні, наслідки яких позначилися у закритті кордонів, складнощі у транспортуванні та логістиці ресурсів, зниженні попиту та купівельної спроможності споживачів. Виробництво продукції тваринництва охоплює численні процеси, пов'язані з придбанням та споживанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Використані ресурси є витратами організації, виходячи з яких формується собівартість готової продукції, відбита у системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності господарюючого суб'єкта. Отримувана інформація може використовуватися організацією для підвищення ефективності діяльності та управління, але для цього вона має відповідати законодавству це досягається в процесі контролю. У подальшому, проконтрольовані дані можуть бути джерелом інформації, щодо оцінки ефективності вкладених витрат.

Значний внесок у дослідження удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва зробили вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Т.А., Гай О.М., Головацька С.І, Кононенко Л.В., Костенко В.Г., Максимова В.Ф., Подолянчук О.А., Плаксієнко В.Я., Сашко О.П., Сук П.Л., Шинкаренко А.В. та інші.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва, що забезпечує безперервність діяльності підприємств.

Для досягнення сформульованої мети було поставлено такі завдання:

- розглянути готову продукцію тваринництва як об'єкт обліково-контрольної системи підприємства;
- вивчити концептуальні основи обліково-контрольного

забезпечення готової продукції тваринництва;

- розкрити нормативно-правове регулювання обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва;
- дослідити фінансово-економічні характеристики та організаційну роботу бухгалтерської служби підприємства;
- вивчити облікове забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві;
- надати рекомендації щодо удосконалення облікового забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві;
- дослідити стан контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві;
- окреслити шляхи удосконалення контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві.

Предметом дослідження є комплекс теоретико-концептуальних та організаційно-методичних положень обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві.

Методи дослідження. Методологічною базою кваліфікаційної роботи послужили загальнонаукові методи дослідження, такі як, аналіз, синтез, аналогія, індукція та дедукція та інші. У процесі обґрунтування розроблених пропозицій та рекомендацій щодо розвитку обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва застосовувалися спеціальні методи дослідження: угруповання, класифікація, порівняння, експертна оцінка. Використання перерахованих вище методів наукового пізнання гарантує досить високий рівень точності та достовірності отриманих у процесі дослідження результатів.

Наукова новизна одержаних результатів поданої в кваліфікаційній роботі, отримана особисто автором, полягає у наступному:

удосконалено:

- первинний облік готової продукції тваринництва шляхом складання документу «Накопичувана відомість оприбуткування приплоду тварин», яка буде використовуватися замість другого примірника «Акта на оприбуткування приплоду тварин»;

- «Журнал обліку надою молока» виокремивши для кожного оператора машинного доїння окрему сторінку, що дасть можливість відображати результати кількості та якості надоєного молока;

- оцінки ризиків бізнес-процесу виготовлення продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» за рахунок проведення SWOT-аналізу, з чотирьох категорій. Аналіз доповнить уявлення про те, які цілі можна досягти, і що загрожує організації.

набули подальшого розвитку:

- полегшення ведення бухгалтерського обліку готової продукції тваринництва за рахунок встановлення автоматизованої програми Agri:Бухгалтерія, яка стане кроком у напрямку оптимізації та підвищення ефективності діяльності підприємства;

- здійснення контролю та аналізу витрат на виробництво готової продукції тваринництва у вигляді інших систем: внутрішнього аудиту, управлінського обліку.

Апробація результатів роботи. Основні положення, теоретичні висновки та рекомендації, сформульовані в кваліфікаційній роботі, на різних етапах її підготовки, знайшли відображення в опублікованих роботах, а також були доповідні та отримали схвалення на науково-практичній конференції (Молодь, наука, бізнес: традиційні й нові аспекти досліджень – 29.03-31.03.2023 р. Дніпро), VII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції (Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств – 11-12 травня 2023 р. Дніпро), I Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспектив – 26-27

жовтня 2023 р. Дніпро).

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у застосуванні запропонованих методик обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва для підприємства. Отримані результати розвитку обліково-контрольного забезпечення можуть бути застосовані в діяльності підприємства, що підвищить якість обліку і контролю. Водночас, ряд положень, представлених у кваліфікаційній роботі, зокрема розроблений комплект первинної документації з обліку якості готової продукції тваринництва, дозволяють більш раціонально використовувати ресурси аграрних формувань, підвищуючи ефективність фінансово-господарської діяльності.

Публікації. По темі кваліфікаційної роботи опубліковано одну статтю у фаховому журналі України категорії «Б» Агросвіт № 22, об'ємом 0,56 друкованих аркуші.

Кваліфікаційна робота включає в себе вступ, три розділи, висновки та рекомендації, 7 додатків, список використаних джерел, в якому міститься 44 найменування. Крім того, робота також містить 7 таблиць та 13 рисунків. Основний текст кваліфікаційної роботи охоплює 82 сторінок друкованого матеріалу.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Готова продукція тваринництва як об'єкт обліково-контрольної системи підприємства

Метою комерційного підприємства є отримання прибутку, де виробничий процес сприймається як частина підприємницької діяльності чи прийняте у загальному понятті – бізнес. Бізнес-процеси комерційних підприємств є сукупність і взаємопов'язаність виконуваних заходів, вкладених у створення товару, необхідного споживачеві (рис. 1.1).

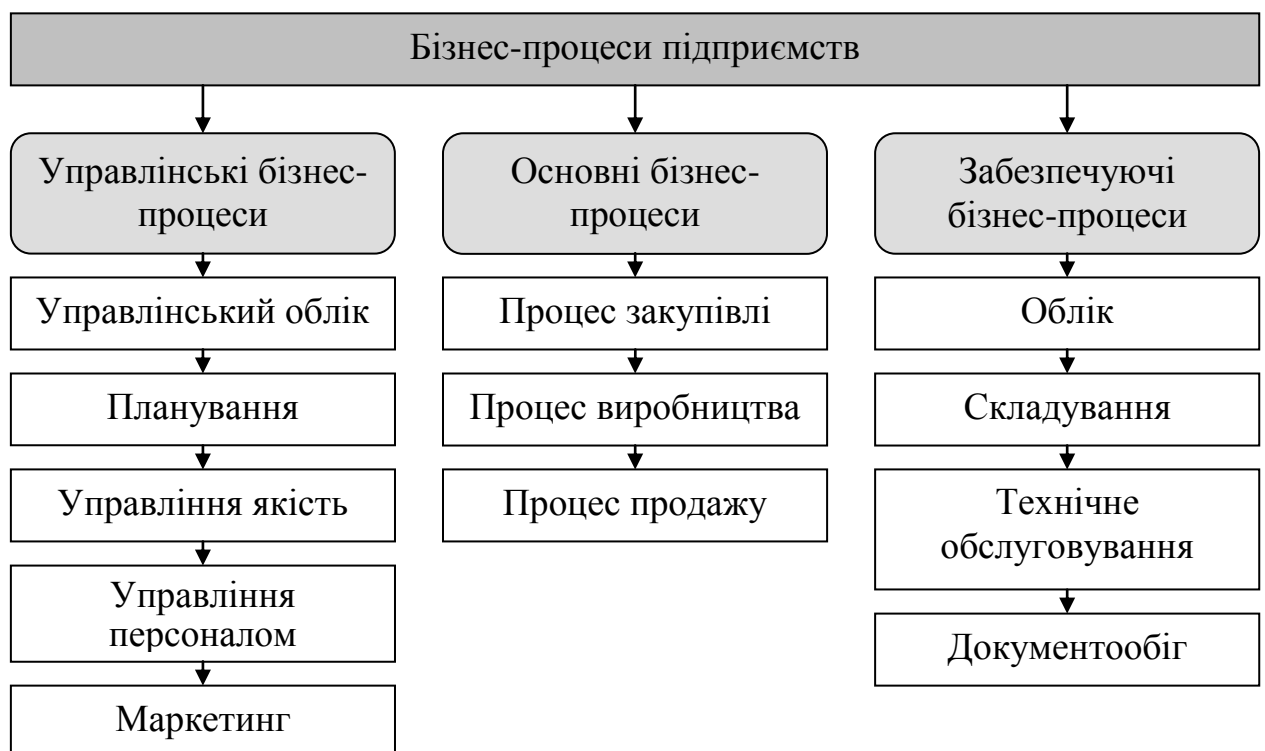

Рис. 1.1. Бізнес-процеси підприємств

Виробництво продукції визначається різними факторами, у тому числі формою власності та напрямом спеціалізації підприємства, залежить від комплексу взаємопов'язаних бізнес-процесів, що становлять її внутрішнє середовище.

За останні роки в економіці простежується ситуація, за якої спостерігається тенденція скорочення кількості дрібних та неефективних виробництв та усунення інтересів сільськогосподарських товаровиробників у бік пріоритетних напрямків.

Стабілізація ситуації у сільськогосподарському виробництві в Україні, сприяла процесам нарощування виробництва продукції тваринництва та освоєння нових технологій для внутрішнього ринку. З іншого боку, заходи державної підтримки та програма розвитку сільського господарства та регулювання ринків сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства стали запорукою у найближчій та середньостроковій перспективі сталого розвитку тваринницької галузі.

До планів розвитку включено також створення нових ферм від сімейних середніх розмірів до промислових підприємств, удосконалення заходів державної підтримки, які включають інвестиційне субсидування та пільгове кредитування, реалізація програм навчання фермерів у рамках проектного управління, розвиток форм промислової кооперації, створення комплексу заходів щодо захисту внутрішнього ринку.

У виробництві продукції тваринництва є і внутрішні резерви щодо підвищення продуктивності, реалізації заходів щодо ефективності бізнес-процесу, прийняття управлінських рішень, спрямованих на досягнення виробничих завдань та завдань продовольчої безпеки регіону та країни. При цьому бізнес-процес супроводжується споживанням значної кількості трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

У свою чергу, належно організовані системи обліку та внутрішнього контролю доводять свою ефективність в усуненні виробничих втрат, економічності та доцільності використання виробничих ресурсів, сприяють отриманню субсидій, необхідних для розвитку виробництва та безперервності діяльності.

Технологічний процес виробництва продукції тваринництва представлений рисунку 1.2.

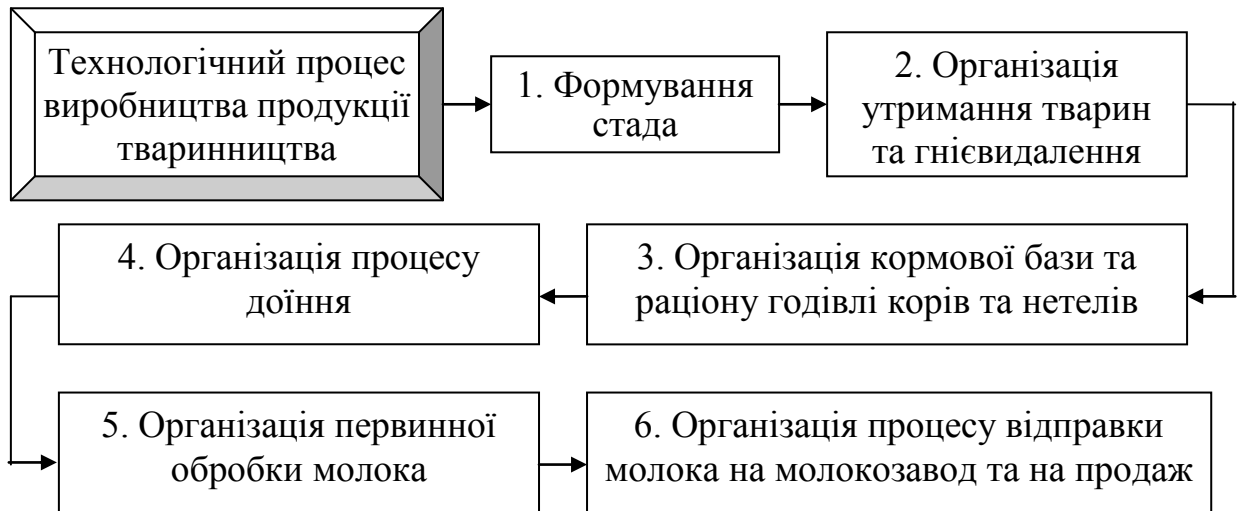

Рис. 1.2. Схема технології виробництва продукції тваринництва

Технологія виробництва молочної продукції – сукупність способів утримання та методів відтворення тварин, догляду за ними, приготування кормів, організації їх згодовування, які забезпечують отримання кінцевої (проміжної) продукції із заданими параметрами чи властивостями. Наприклад, технологія виробництва молока при прив'язному утриманні тварин характеризується певними способами роздачі кормів, збирання гною та доїння.

У сільськогосподарських організаціях виробництво продукції молочного скотарства нерозривно пов'язане із використанням засобів праці, матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. У результаті технологічної обробки спожиті ресурси створюють готову продукцію – молоко та приплід, побічну – гній (органічне добриво). Взаємозв'язок процесу виробництва, використання спожитих ресурсів та отримання результатів виробництва продукції тваринництва представлено на рисунку 1.3.

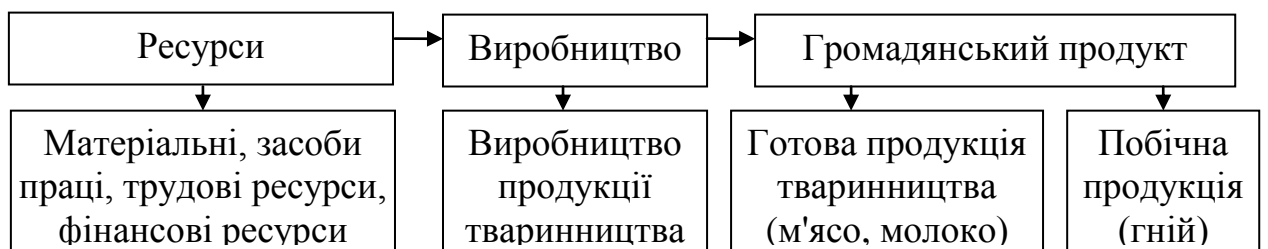

Рис. 1.3. Склад та взаємозв'язки елементів виробничо-господарських процесів виробництва продукції тваринництва

Процес виробництва продукції тваринництва, включає взаємозв'язок чотирьох елементів: планування процесу виробництва (бізнес-план), придбання ресурсів, визначення виконуваних робіт, і отримання готової продукції.

Готова продукція тваринництва як об'єкт обліково-контрольної системи може бути представлений як кінцевий продукт виробничого процесу підприємства. До неї можуть належати виготовлені на даному підприємстві продукти, що повністю укомплектовані, здані на склад підприємства відповідно до встановленого порядку їх приймання, а також готові до реалізації. Темпи зростання обсягу виробництва, підвищення її якості безпосередньо впливають на величину витрат, прибуток і рентабельність підприємства. Підприємства виготовляють свою продукцію у суворій відповідності до потреб покупців, укладених договорами, розробленими плановими завданнями з асортименту, кількості та якості, постійно приділяється велика увага питанням збільшення обсягу продукції, що випускається, розширенню її асортименту та поліпшенню якості.

У наукових фахових виданнях багато уваги приділяється дослідженню поняття, призначення, функцій та структури готової продукції.

Як зазначають Подолянчук О.А. і Захарчук І.С.: «готова продукція це частина запасів та сільськогосподарської продукції, виготовлених підприємством, які призначені для подальшого продажу, внутрішнього використання та не потребують технічних та біологічних перетворень» [22].

В науковій статті «Теоретичні засади оцінки готової продукції тваринництва» Кузуб М.В. зазначає, що «Тваринницькі продукти – м'ясо, молоко, яйця тощо, які вирізняються високою біологічною повноцінністю – є життєво продуктами харчування» [12].

В підручнику «Технологія виробництва продукції тваринництва» за редакцією Бусенка О.Т. «Продукція тварин (м'ясо, молоко, яйця, вовна), механічна робота тощо – це також видозмінені в організмі поживні речовини кормів» [39].

Мищенко Н. Г. і Федик О. В. вважають, що: «продукція тваринництва є одним з основних високоякісних, калорійних продуктів харчування населення й важливим предметом експорту, від ефективного її виробництва залежить рівень економічного зростання, продовольча безпека країни, благополуччя і здоров'я нації» [17].

Усі підприємства, незалежно від виду економічної діяльності, розмірів чи форми власності, ведуть облік готової продукції тваринництва, що включена до складу товарно-матеріальних цінностей організації.

У бухгалтерському обліку готова продукція відображається, як правило, за фактичною собівартістю. Облік готової продукції тваринництва для підприємства – це важливий етап управління, що у систему забезпечення економічної безпеки.

Особливостями обліку і контролю готової продукції тваринництва є:

- фактор сезонності, який в більшості випадків призводить до необхідності обліку і контролю готової продукції за нормативними розцінками. Відповідно, лише наприкінці звітнього періоду можна обчислити фактичну собівартість;

- застосування низькоефективних технологій введення документообігу на підприємствах, що призводить до уповільнення процесу обліку готової продукції тваринництва;

- відсутність капіталовкладень в автоматизацію обліку готової продукції тваринництва.

Удосконалення бухгалтерського обліку і контролю готової продукції тваринництва вимагає аналізу альтернативних напрямків облікової політики, обґрунтування оптимальних рішень, що не суперечать міжнародним стандартам.

Також існує проблема стосовно плати за отриману продукцію, виконані роботи та надані послуги. Адже майже кожному підприємству доводилося продавати продукцію чи виконану роботу з відстрочкою платежу та доводилося боротися з неплатежами. Підприємству необхідно знати, які

юридичні засоби використовувати для отримання своїх грошей, як правильно організувати роботу зі стягнення дебіторської заборгованості.

1.2. Концептуальні основи обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва

Сучасне управління виробничою діяльністю потребує не лише якісної інформації, на основі аналізу якої надалі прийматимуться управлінські рішення, а й безперервний її збір та моніторинг в обліково-аналітичній системі. Управлінській ланці зараз недостатньо даних, що формуються в системі бухгалтерського обліку, потрібно деталізації інформації щодо елементів витрат, місць їх виникнення по виробничих ділянках підприємств, видів продукції та її собівартості, видів використовуваних ресурсів, норм і відхилень від норм, факторів та причин відхилень від норм, аналітичної інформації за показниками ефективності фінансово-господарської діяльності, включаючи ефективність окремих бізнес-процесів, оцінку безперервності діяльності підприємств.

Готова продукція на сільськогосподарських підприємствах враховується на рахунках другого класу у грошовому вимірі, тобто у сумі витрат - випуск продукції. У картках складського обліку, що відкриваються на кожне найменування (у книгах), лише у натуральному вимірі. Запис продукції в картки складського обліку виконується виходячи з здавальних накладних з цехів. Бухгалтер зобов'язаний щодня приймати на складі документи за добу, що минула. Правильність ведення складського обліку підтверджується підписом бухгалтера картці складського обліку. На підставі карток складського обліку матеріально - відповідальна особа щомісяця заповнює відомість обліку залишків готових виробів у розрізі номенклатури готових виробів, одиниць виміру, кількості та передає її до бухгалтерії.

Підприємства виготовляють готову продукцію тваринництва, виходячи з умов, укладених з покупцями та замовниками договорів, розроблених

планових завдань з асортименту, кількості та якості продукції, що підлягає випуску, постійно приділяють увагу питанням вивчення попиту та конкурентоспроможності продукції, а також розширенню її асортименту.

У процесі реалізації визначається потреба у цьому виді продукції на ринку, рівень попиту, виявляється конкурентоспроможність, і навіть розробляються методи поліпшення якості та розвитку збуту. Для виробничого підприємства виручка від реалізованої продукції є основним джерелом засобів для безперебійної роботи, що вимагає систематичного контролю за випуском, відвантаженням і реалізацією готової продукції тваринництва, пов'язаними з цими витратами та отриманим фінансовим результатом.

Застосування варіанта оцінки готової продукції тваринництва за нормативною собівартості доцільно у галузях з масовим та серійним характером виробництва, а також з великою номенклатурою готової продукції. Позитивними сторонами застосування нормативної собівартості як облікової ціни є зручність при здійсненні оперативного обліку руху готової продукції, стабільність облікових цін, єдність оцінки при плануванні та аналітичному обліку.

Фактична виробнича собівартість як облікової ціни продукції застосовується, як правило, при одиничному та дрібносерійному виробництві, а також при випуску масової продукції невеликої номенклатури. Оцінка готової продукції тваринництва за фактичною виробничою собівартості враховує вплив рентабельність виробництва на загальногосподарських витрат. Ці витрати поділяються за видами діяльності, продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Ціна на них, обчислена на основі повних виробничих витрат, унеможливорює ризик не покриття витрат. У той самий час ця система оцінки громіздка, трудомістка, при недостатньо обґрунтованих базах розподілу накладних витрат допускається спотворення реальної собівартості окремих видів продукції, робіт, послуг. Вважається, що даний варіант оцінки є прийнятним для підприємств з обмеженим

асортиментом продукції та стійким або точно прогнозованим попитом.

Контроль виробничого циклу, що включає як перевірку витрат, так і оцінку бізнес-процесів одна із найважливіших шляхів вирішення проблем які з'являються в процесі господарювання. У кризу важливо отримувати оперативну інформацію про стан бізнесу для прийняття рішень, у зв'язку з цим виконуються завдання, що забезпечують розумну та обмежену впевненість, аналіз та підготовка звітів щодо окремих показників фінансової звітності, складеної за вітчизняними та міжнародними стандартами.

Формування концептуальних основ контрольного забезпечення, завдання за узгодженою процедурою базується на аналізі існуючих ключових теоретичних положень контролю, виявленні проблемних питань теорії та практики контролю як цілісної системи, що дозволяє підтвердити достовірність досліджуваної обліково-аналітичної інформації. Дана узгоджена процедура з перевірки бухгалтерського обліку витрат та оцінки їх ефективності також потребує розвитку теоретичних основ та формування концептуальної моделі, яка в подальшому, оптимізує процес контролю та підвищить якість перевірки.

Вважаємо, що метою контролю готової продукції тваринництва, є висловлення думки про достовірність обліку витрат та відображення у звітності, оцінка їхньої обґрунтованості та доцільності на етапі аналізу безперервності діяльності. Вагоме значення має визначення і цілі контролю, і кола завдань, що сприяють її досягненню.

У процесі контролю готової продукції тваринництва, з багатокомпонентності мети, завдання представлені за такими напрямками:

- 1) перевірка відображення фактів господарського життя та порядку ведення бухгалтерського обліку витрат на виробництво продукції тваринництва встановленим правилам;

- 2) перевірка дотримання нормативних актів під час скоєння фінансово-господарської діяльності, з метою встановлення правомірності відбитих витрат за виробництво продукції тваринництва обліковій політиці;

3) оцінка обґрунтованості та доцільності виробничих витрат для формування собівартості продукції тваринництва в рамках оцінки безперервності діяльності (рис. 1.4).

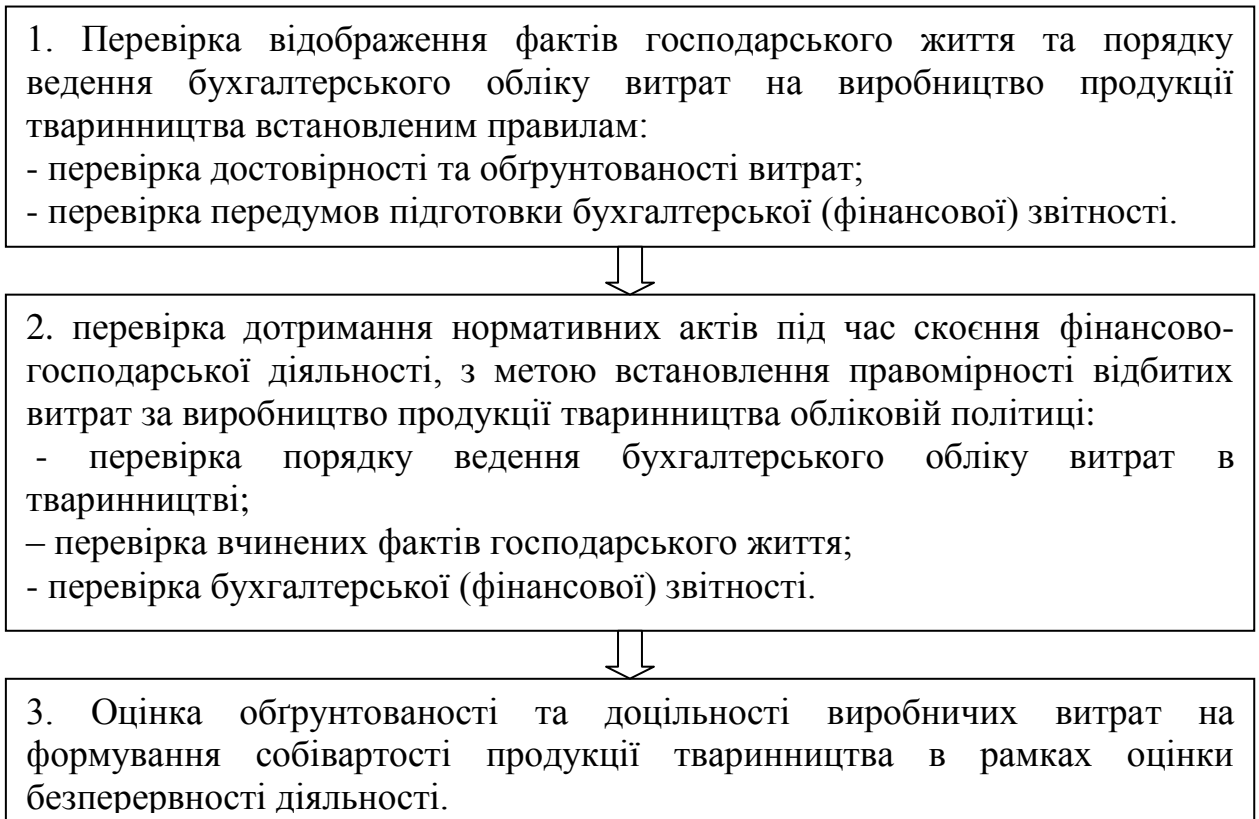

Рис. 1.4. Завдання контролю витрат на виробництво продукції тваринництва

Визначення та характеристика завдань контролю витрат на виробництво продукції тваринництва дозволить визначити:

а) чи наводить застосування регламентів складання бухгалтерської (фінансової) звітності до висновку про правильне подання та розкриття інформації, у зв'язку з чим останню можна вважати достовірною, що дає можливість передбачуваним користувачам, робити на її основі обґрунтовані висновки, приймати ефективні управлінські рішення;

б) чи наводить застосування регламентів складання бухгалтерської (фінансової) звітності до сумніву у правильності формування та розкриття інформації, що вплине на висновки про недостовірність, подану в ній інформації;

в) чи наводить оцінка інформації бізнес-процесу до висновків щодо його ефективності.

Отже, з проведеного аналізу, можна зробити висновок, що перевірка витрат на виробництво продукції тваринництва проводиться щодо правильності формування показників бухгалтерської (фінансової) звітності та встановлення відповідності існуючого порядку обліку витрат нормативним документам.

Таким чином, для ефективної діяльності підприємства дуже важливо вести безперервний облік готової продукції, контролювати реалізацію, а також мати налагоджену систему розрахунків з покупцями.

1.3. Нормативно-правового регулювання обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва

Основна мета законодавства України - забезпечити одноманітний облік майна, зобов'язань та господарських операцій усіх організацій. Фінансово-господарську діяльність підприємств в Україні регулюється нормативно-правовими актами, встановленими обов'язково і незалежно від виду діяльності підприємств.

Система нормативно-правового регулювання на нашу думку включає чотири рівні:

1. Укази, Постанови, Закони, які були прийняті та затверджені Президентом, Урядом України;
2. Національні положення (стандарти) з бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України та галузевими відомствами;
3. Листи, інструкції, методичні рекомендації, що видаються Міністерством фінансів України;
4. Внутрішні робочі документи, розроблені організаціями.

У документах першого рівня системи закріплені основні завдання, принципи, вимоги до ведення бухгалтерського обліку, які є обов'язковими

для виконання всіма організаціями на всій території нашої країни та є правовою основою для ведення обліку на підприємствах.

До другого рівня належать національні положення щодо бухгалтерського обліку, які розробляються з урахуванням основних положень міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Ці документи універсальні, оскільки визначають загальні правила організації та ведення бухгалтерського обліку та поширюються на всі організації, які є юридичними особами, незалежно від підпорядкованості, форм власності та видів діяльності.

На третьому рівні порядок відображення готової продукції тваринництва бухгалтерський облік визначено Планом рахунків та Інструкцією щодо його застосування, а також методичними вказівками.

Четвертий рівень у системі нормативно-правового регулювання займають робочі документи організації, з урахуванням яких формується облікова політика організації у методичних і організаційних аспектах, встановлених визначення підходів до розкриття бухгалтерської інформації, і навіть внутрішні інструкції та організаційно-розпорядча документація.

Таким чином, облік і контроль готової продукції тваринництва в Україні регулюється затвердженою чотирирівневою системою законодавчих та нормативних актів. До неї належать законодавчий, нормативний, методологічний та організаційно-розпорядчий рівні.

Основні положення в фінансового обліку інформації про готову продукцію тваринництва та відображення її в звітності встановлено НП(С)БО 9 «Запаси», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246.

Придбана або вироблена готова продукція тваринництва зараховується на баланс за первісною вартістю.

Склад первісної вартості формується залежно від форми надходження готової продукції тваринництва в господарство (бартер, грошові розрахунки, безоплатне одержання та інше).

Підприємство, формують ціну готової продукції тваринництва у фінансовій звітності, використовує меншу з двох оцінок:

- чисту вартість реалізації;
- первісну вартість (історичну собівартість).

Розглянемо докладніше чисту вартість реалізації.

Чиста вартість реалізації – прогнозована вартість продажу активу в умовах звичайної господарської діяльності за мінусом витрат на закінчення його виготовлення та реалізації.

Відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси»: «чисту вартість реалізації визначають за кожною одиницею запасів (найменування за групою або видом) відніманням від очікуваної ціни продажу очікуваних витрат на завершення виробництва та збут» [27].

Чиста вартість реалізації застосовується з метою таких типів резервів, вартість яких на дату формування економічної звітності зменшилася або вони зіпсувалися, стали неактуальними або в інший спосіб втратили прогнозовану початкову фінансову вигоду..

В інших випадках НП(С)БО 9«Запаси» зміни балансової вартості запасів не передбачає. Таким чином, НП(С)БО передбачає лише уцінку запасів і не передбачає їхню дооцінку.

Нормативно-правові акти, що регулюють питання обліку виробничих запасів:

- 1) Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010, Верховна Рада України (зі змінами і доповненнями) [21].
- 2) Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003р. (зі змінами і доповненнями) [43].
- 3) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV (зі змінами і доповненнями) [26].
- 4) Інструкція щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.99 р. №291 (зі

змiнами i доповненнями) [6].

5) Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затв. Наказом Мінфіну від 18.11.05 р. №790 [30].

б) Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Мінфіну України від 31.12.99 р. № 318. (із змiнами, внесеними відповідно до наказу МФУ № 1176 від 11.12.2006) [29].

Порядок відображення суми податку на додану вартість, яка обчислюється при надходженні та вибутті готової продукції тваринництва, визначено Інструкцією з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 01.07.97 N 141 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24.12.2004 N 818).

При організації бухгалтерського обліку та контролю готової продукції тваринництва необхідно користуватись законодавчими та нормативними документами України.

Основою бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Цей закон визначає правові засади складання фінансової звітності в Україні та регулювання, організації ведення бухгалтерського обліку. Даний документ поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від їх організаційно-правових форм, а також суб'єкти підприємницької роботи, яким відповідно до законодавства дано рішення про ведення спрощеного обліку прибутку і витрат, ведуть рахунковий підрахунок і припускають економічну витрат і доходів у визначеному законодавством порядку [26].

Відповідно до цього закону бухгалтерський облік ґрунтується на таких принципах: автономність, безперервність, єдиного грошового вимірника, історичної собівартості, нарахування та відповідність доходів і витрат, обачність, періодичність, повне висвітлення, послідовність, превалювання сутності над формою.

Методологічні основні засади зазначення в облікових даних про готову продукцію тваринництва та виявлення її в економічній звітності встановлює

НП(С)БО 9 «Запаси».

Державні стандарти з обліку були сформовані на основі міжнародних з урахуванням національних характерних рис економіки України, тому НП(С)БО 9 «Запаси» має кілька єдиних рис із Міжнародними стандартами фінансової звітності 2 «Запаси», зокрема, про обставини основних понять і умов визнання запасів, пов'язаних з ними; розкриття інформації про запаси у формах фінансової звітності; рекомендації щодо використання методів оцінки запасів.

З представлених нормативних документів ведеться облік і контроль готової продукції тваринництва на підприємствах. Кожен наступний рівень нормативного регулювання конкретизує порядок ведення бухгалтерського обліку і контролю за окремими об'єктами, галузями, видами організацій. У разі виникнення протиріч у документах пріоритет має документ вищого рівня.

Ключове значення для правильної організації обліку і контролю готової продукції тваринництва та реалізації має нормативне регулювання, яке встановлює основні методи та способи організації обліку в даній галузі. Також важливо зазначити, що нормативні та законодавчі акти мають бути чинними з відповідними змінами та доповненнями. Тому керівники та головні бухгалтери підприємств повинні вчасно реагувати на зміни, що відбуваються.

Висновки до першого розділу

1. У бухгалтерському обліку готова продукція відображається, як правило, за фактичною собівартістю. Облік готової продукції тваринництва для підприємства – це важливий етап управління, що у систему забезпечення економічної безпеки

2. Особливостями обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва є: фактор сезонності; застосування

низькоефективних технологій введення документообігу на підприємствах; відсутність капіталовкладень в автоматизацію обліку готової продукції тваринництва.

3. У процесі контролю готової продукції тваринництва, виконуються завдання які представлені за напрямками:

а) перевірка відображення фактів господарського життя та порядку ведення бухгалтерського обліку витрат на виробництво продукції тваринництва встановленим правилам;

б) перевірка дотримання нормативних актів під час скоєння фінансово-господарської діяльності, з метою встановлення правомірності відбитих витрат за виробництво продукції тваринництва обліковій політиці;

в) оцінка обґрунтованості та доцільності виробничих витрат для формування собівартості продукції тваринництва в рамках оцінки безперервності діяльності

4. Обліково-контрольне забезпечення готової продукції тваринництва в Україні регулюється затвердженою чотирирівневою системою законодавчих та нормативних актів. До неї належать законодавчий, нормативний, методологічний та організаційно-розпорядчий рівні.

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Фінансово-економічна характеристики підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНВЕСТ УКР» (далі ТОВ «ІНВЕСТ УКР») розташоване в Кіровоградській області, Олександрійському районі, смт. Приютівка.

Підприємство має лінійно-функціональну організаційну структуру. Ця структура має на увазі сукупність взаємопов'язаних підрозділів, які виконують свої специфічні завдання, але вони не мають права прийняття рішень. Така структура спрямована на використання сучасних діючих технологій, сприяють ефективному виконанню стандартизованих заходів, спрямованих на стійкість та цінову конкуренцію.

Але недолік цієї структури полягає в труднощі прийняття та реалізації узгоджених управлінських рішень, оскільки начальники відділів змушені постійно узгоджувати прийняті рішення з вищим рівнем управління це створює додаткову завантаженість. Вони зайняті вирішенням оперативних проблем, а не стратегічних, також можуть виникати невідповідності між відповідальністю та повноваженнями в керівників різних рівнів та підрозділів.

Управління в товаристві передбачає господарське регулювання на рівні підприємства та його структурних підрозділів. Центральний апарат управління у ТОВ «ІНВЕСТ УКР» представлений в особі директора. Він керує всіма видами діяльності товариства на основі вимог статуту, правил внутрішнього розпорядку а виробнича діяльність ґрунтується на Постановах уряду. Директором ТОВ «ІНВЕСТ УКР» є Фесюк Олена Анатоліївна, яка здійснювати керівництво та спрямовувати діяльність виробничі підрозділи та служб на досягнення високих темпів розвитку виробництва, забезпечувати

швидке освоєння та введення в дію виробничих приміщень, споруд, нового обладнання та техніки.

Згідно з КВЕД ТОВ «ІНВЕСТ УКР» займається такими видами діяльності:

01.11 «Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур»;

01.13 «Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів»;

01.24 «Вирощування зерняткових і кісточкових фруктів»;

01.41 «Розведення великої рогатої худоби молочних порід»;

01.42 «Розведення іншої великої рогатої худоби та буйволів»;

01.46 «Розведення свиней»;

01.61 «Допоміжна діяльність у рослинництві»;

01.62 «Допоміжна діяльність у тваринництві»;

01.63 «Післяурожайна діяльність»;

01.64 «Оброблення насіння для відтворення»;

10.11 «Виробництво м'яса»;

10.41 «Виробництво олії та тваринних жирів»;

10.61 «Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості»;

10.81 «Виробництво цукру»;

10.85 «Виробництво готової їжі та страв»;

47.30 «Роздрібна торгівля пальним»;

52.10 «Складське господарство».

Як попередній етап отримання інформації про фінансове становище ТОВ «ІНВЕСТ УКР» необхідно провести аналіз її майнового становища. Вартісне вираження власності підприємства дає уявлення про його майновий потенціал (активи) та джерел фінансування (пасиви). Дані балансу підприємства представлені у додатку А.

За даними розрахунків в додатку видно, що майно підприємства у

період із 2018 р. по 2022 р. збільшилося на 126024,0 тис. грн., що у відсотковому співвідношенні до показнику попереднього періоду становить понад 54 %, це є позитивною ознакою. Структура необоротних активів змінилася в такий спосіб: збільшення основних засобів становило 7529,0 тис. грн., необоротні активи у сумі 18790,0 тис. грн., довгострокові біологічні активи з 2021 року відсутні.

Оборотні активи збільшилися на 107234,0 тис. грн. в основному за рахунок збільшення поточної дебіторської заборгованості на 67,47 % або 102984,0 тис. грн. питома вага якої становить 71,68 %, що є негативною ситуацією, оскільки в підприємства відсутні кошти для погашення своїх зобов'язань, це також призвело до зменшення суми грошових коштів на 8814,0 тис. грн. (95,04 %). Запаси на кінець 2022 року збільшилися на 4,79 % або 2813,0 тис. грн., питома вага запасів у майні підприємства становить 17,26 %.

Основним джерелом фінансування в аналізованому періоді є позиковий капітал, який становив 34,58% у майні підприємства на кінець звітного періоду. Можна помітити існуючу тенденцію до збільшення власного капіталу на 89,44 % та збільшення позикового капіталу більше ніж в три рази. За звітний період власний капітал у абсолютному вираженні збільшився на 143784,0 тис. грн. Основну частку у структурі власного капіталу займає нерозподілений прибуток. Збільшення цього показника становило приріст за рік, що може свідчити про розширення можливостей поповнення оборотних коштів на ведення нормальної господарської діяльності. Але фактично, згідно з активом балансу, прибуток був інвестований у здебільшого збільшення основних засобів.

Середньорічна вартість основних засобів на початок періоду за період 2018-2022 рр. стрімко зросла (додаток Б), якщо 2018 року вона становила 2701 тис. грн., то до 2022 року збільшилася до 16722 тис. грн., абсолютне відхилення 2022 року від 2018 року становило 14021 тис. грн., тобто більш ніж в шість разів. Деякі менші зміни за досліджуваний період спостерігалися

у вартості основних засобів на кінець року з 3594 тис грн. у 2018 р. до 16933 тис грн. у 2022 р. Всі показники руху основних засобів за останні п'ять років мають від'ємні значення у Показники руху основних засобів або тенденцію до зменшення.

Проаналізувавши чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за даними додатку В, можна дійти невтішного висновку, що з 2018-2022 рр. він мав неоднорідну тенденцію зміни, у 2020 році по відношенню до 2019 він скоротився, а в 2020 році в порівнянні з 2021 роком він знову збільшилася. Ці коливання пов'язані з зміною обсягів випущеної продукції, вона мала також тенденцію стрибкоподібної зміни.

Зі збільшенням виручки помітно часткове збільшення прибутку від продажів продукції, якщо у 2018 році він становив 32193 тис. грн., то у 2022 році значення показника досягло 40504 тис. грн. Зміна чистого прибутку відбувається у бік зменшення, у 2020 році цей показник становив 11433 тис. грн., а в 2021 році цей показник скоротився до 60725 тис. грн., Абсолютне відхилення за досліджуваний період склало 8311 тис. грн., а відносне відхилення склало 125,82 %.

Фінансова стійкість є основою міцного становища комерційної організації. Чим вища стійкість підприємства, то більше воно незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури та, отже, тим менший ризик опинитися на межі банкрутства.

Фінансова стійкість оцінюється за допомогою відносних показників, розрахунок яких представлений у додатку Д.

Коефіцієнт автономії показує частку сумарних активів підприємства, що покриваються рахунок власного капіталу. на сучасне сільськогосподарське підприємство потребує високого рівня капіталовкладення. На підприємстві ТОВ «ІНВЕСТ УКР» коефіцієнт автономії на кінець звітного періоду дорівнює 0,854 частка власного капіталу досить висока і динаміка показника від початку року позитивна.

Коефіцієнт співвідношення власного та позикового капіталу показує

скільки позикового капіталу вдалося залучити підприємству до кожен карбованець власного капіталу. Чим цей показник вищий, тим більший залежність підприємства від позикового капіталу. З причин, зазначених вище, показник коефіцієнта фінансування, для підприємства більший за нормативне значення, але протягом звітного року значно підвищився з 2,312 в 2018 році до 5,848 в 2022 році.

Коефіцієнт маневреності характеризує якась частка джерел власних коштів перебуває у мобільній формі та фінансує поточну діяльність підприємств. На підприємстві власний капітал покриває мобільні кошти, оборотні активи займають чільне місце в структурі майна підприємства, тому показник маневреності капіталу дуже високий.

При аналізі стабільності фінансового стану на певну дату можна з'ясувати, наскільки правильно підприємство використовує ресурси протягом звітного періоду. Далі будуть розраховані відносні показники, що характеризують ліквідність балансу ТОВ «ІНВЕСТ УКР» у досліджуваному періоді (додаток Е).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок наявної готівки в організації. Рекомендованим значенням є в інтервалі 0,2 - 0,5. За 2018-2022 рр. у ТОВ «ІНВЕСТ УКР» цей показник навіть не досяг нижньої межі зазначеного інтервалу, а це означає, що організація не в змозі вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання. Більше того, кошти у 2018 році порівняно з 2022 скоротилися на 8814 тис. грн., тоді як короткострокові зобов'язання продовжували зростати.

Проміжний коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок оборотних активів. Він повинен перебувати в межах 0,7 – 1. Протягом п'яти років цей показник був вищим за нормативне значення.

Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) показує, якою мірою підприємство може покрити короткострокові зобов'язання за рахунок усіх

оборотних активів, оптимальний діапазон показника 1,5 – 2,5. Він характеризує платоспроможність підприємства не лише на даний момент, а й у разі надзвичайних обставин. У звітному періоді цей показник відрізнявся від норми протягом п'яти років він перевищував значення, це говорить про те, що підприємство оборотних активів більше, ніж короткострокових зобов'язань, є підтвердженням нераціональної структури капіталу.

Для визначення ефективності використання коштів підприємством розраховуються показники ділової активності, вони представлені в додатку Ж. Сільське господарство є фондомістким виробництвом, для якого потрібна спеціалізована техніка як для рослинництва, так і для тваринництва, необхідні будівлі для утримання тварин для зберігання кормів. Тому показники оборотності у галузі сільського господарства можуть бути нижчими, ніж в інших галузях.

Коефіцієнт оборотності дебіторську заборгованість знизився на 23 одиниць, що свідчить про погіршення управління дебіторською заборгованістю. Збільшення кредиторської заборгованості говорить про зниження платоспроможності підприємства у зв'язку з низькою ефективністю від продукції. В цілому, стан підприємства відображає ті ж особливості та складності, що спостерігаються на інших підприємствах галузі. Сільське господарство вважається галуззю із дуже високим рівнем ризику. Це пов'язано з залежністю від природно-кліматичних умов, які у регіоні Дніпропетровської області об'єктивно складні. Ціни на паливно-мастильні матеріали, які займають значну частину витрат, постійно зростають.

Комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «ІНВЕСТ УКР» яка представлена в додатку З, показала, що рейтинг фінансового стану має найвище значення А, але інтегрований показник фінансового стану знизився з 8,31 в 2018 р. до 7,76 в 2022 р. Дана ситуація зумовлена низькими показниками ділової активності (період оборотності дебіторської заборгованості і період оборотності активів) та підвищення частки простроченої кредиторської заборгованості.

2.2. Характеристика організаційної роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства

Бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером враховує надходження та витрачання матеріальних та фінансових ресурсів на підприємстві, веде облік робочої сили, готує всі необхідні звіти про діяльність підприємства та надає їх керівнику підприємства, а також державним та місцевим господарським органам. Головний бухгалтер в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» Гущенко Любов Олегівна, що безпосередньо підпорядковується керівнику організації, вона несе відповідальність за правильність формування облікової політики, ведення бухгалтерського обліку, стежить за своєчасним надання повної та достовірної бухгалтерської звітності, керує відділом бухгалтерії. У відділі бухгалтерії на підприємстві є бухгалтер, який відповідає за звіт з обліку основних засобів, звіт про рух молока, звіт із заробітної плати, звіт про рух ПММ відповідно до плану документообігу

Організація бухгалтерського обліку для підприємства ведеться у відповідно до Закону України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV, робочим планом рахунків, розробленим на основі типового «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій». Бухгалтерія є самостійним структурним підрозділом, який очолює головний бухгалтер, структура бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР» представлена рисунку 2.1.

Рис. 2.1. Структура бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

Відповідно до структури в організації відбувається раціональний розподіл облікових операцій між різними працівниками бухгалтерії.

Форма обліку у господарстві відповідно до облікової політики – ручна, Журнально-ордерна. Оскільки організації здійснюється виробництво молочної продукції і на продукції рослинництва, слід окремо розглянути особливості ведення обліку цих видів діяльності.

Тварини у ТОВ «ІНВЕСТ УКР» враховуються за групами, а всередині груп – за матеріально-відповідальними особами. У господарстві містять велику рогату худобу. При народженні телят складаються акти на оприбуткування приплоду. При підростанні молодняка його переводять в іншу, так звану старшу групу. Для цього складають акт на переведення з групи до групи. Такий самий акт становлять і корів, перекладених з основного на відгодівлю. Наприкінці кожного місяця проводиться зважування тварин по кожній відповідальній особі.

Зоотехнік з кожної голови записує вагу у книзі обліку руху тварин. Потім складається відомість зважування. Наприкінці кожного місяця завідувач ферми звітує про рух тварин до бухгалтерії з доданими до нього первинними документами. Перед складанням бухгалтерської звітності або при зміні матеріально - відповідальних осіб провадиться перевірка наявності тварин шляхом перерахунку голів. За наслідками перевірки складають акт.

Рослинництво одна з основних галузей сільськогосподарського виробництва. Виробничі витрати у галузі рослинництва відбуваються протягом тривалого часу. Об'єктами обліку витрат у рослинництві є сільськогосподарські культури, сільськогосподарські роботи, витрати, що підлягають розподілу. У ТОВ «ІНВЕСТ УКР» застосовують наступний вид робіт з рослинництва: восени орють, зяб виробляють культивуацію посіву та коткування посівів. Потім здійснюється збирання зерна комбайном на тік. Сіно збирають із багаторічних трав. Відбувається скошування, згрібання підбір та вивезення на фуражний склад, де зберігається для відгодівлі тварин. Однорічні трави сіють навесні (овес, горох), скошують і вивозять у сінажну

яму, трамбують, восени закривають плівкою.

Відповідальність за організацію зберігання облікових документів несе керівник ТОВ «ІНВЕСТ УКР» тобто Фесюк Олена Анатоліївна.

В Положенні про документи та документообіг у бухгалтерському обліку прописаний конкретний порядок зберігання первинних документів та облікових реєстрів. Всі документи підшивають до папок за призначенням, первинні облікові документи зберігаються окремо від реєстрів бухгалтерського обліку. Поточне зберігання бухгалтерських документів (за звітний рік) здійснює безпосередньо бухгалтер.

Однорідні первинні документи поточного місяця, що стосуються певного облікового реєстру, підшиваються до пачок у хронологічному порядку та підшиваються в окремій папці. На папці вказується місяць та рік, до якого належать документи, їх номери та інші довідкові відомості.

Завершальною стадією облікового процесу є формування звітності. Періодичність, терміни подання бухгалтерської (фінансової) та спеціалізованої звітності, її зміст встановлюються відповідними нормативними актами. Звітність використовується для поточного контролю діяльністю підприємством, її дані необхідні для аналізу виробничо-фінансової діяльності.

Так як на підприємстві облік здійснюють вручну бухгалтером, то документи зберігаються у окремому приміщенні. Є також архів документів постійного зберігання у закритих шафах. Передача документів до архіву оформляється актом.

2.3. Облікове забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві

Папери від етапу складання або одержання з інших підприємств до передачі в картотеку (архів) на збереження проходять певний шлях. Рух первинних документів на ТОВ «ІНВЕСТ УКР» регулюється

документообігом. Загалом повний цикл руху первинних документів включає такі етапи: розробка документа, розподіл за користувачами, оперативне й архівне зберігання.

Надходження молока в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» оформлюється в журналі обліку надою молока, який складає завідувач ферми, бригадир, майстер машинного доїння або старша доярка. До нього по кожній доярці щодня записують кількість корів, які доються, і кількість одержаного молока (у кілограмах) за кожним доїнням окремо (вранці, удень, ввечері). У день, коли здійснюють контрольне доїння, у журналі обліку надою роблять відповідну помітку. Завідувач ферми, бригадир або старша доярка щодня визначають вміст жиру в молоці за кожною групою корів, закріплених за доярками, і перераховують кількість прийнятого молока як однопроцентне.

Журнал обліку надою молока ведуть в одному примірнику протягом 15 днів, журнал зберігається на фермі, підписує його завідувач ферми і доярка. Тим самим підтверджуючи кількість надоєного молока і вміст жиру в ньому.

На фермі протягом місяця ведуть облік щоденного надходження і витрати молока у відомості руху молока. Після завершення звітнього періоду один примірник «Відомості руху молока» разом із «Журналом надою молока» з надходження, «Лімітно-забірними картками», «Товарно-транспортними накладними» та іншими документами з витрачання молока надаються в бухгалтерію ТОВ «ІНВЕСТ УКР».

Другий примірник «Відомості руху молока» служить підставою для оприбуткування і списання витраченого молока в «Книзі складського обліку».

Від молодняку на вирощуванні та відгодівлі отримують основну продукцію – приріст живої маси. тварин необхідно зважувати щоб визначити приріст.

Первинні документи такі як «Розрахунок визначення приросту» (форма № ПБАСГ-11) і «Відомість зважування тварин» (форма № ПБАСГ-10) використовують для документального оформлення приросту тварин за

звітний період застосовують.

Відгодовуване поголів'я та молодняк свиней і великої рогатої худоби щомісяця обов'язково зважують, а також при переведенні з ферми на ферму, в основне стадо, у наступну вікову групу, від однієї матеріально відповідальної особи до іншої, при вибракуванні з основного стада, у момент падежу, забою, продажу тощо. Інформацію про результати зважування тварин записують у відповідні документи. У «Відомості зважування тварин» відображають результат зважування тварин на відгодівлі і молодняку тварин, що залишилися в групі на кінець звітного періоду. Відомість складається в одному примірнику зоотехніком, завідувачем фермою чи бригадиром при періодичних, щомісячних, і вибіркових зважуваннях тварин у випадках надходження й вибуття тварин з підприємства по видах і облікових групах тварин та при визначенні приросту їхньої живої маси.

У Відомості зважування тварин вказують ідентифікаційний номер тварини (інвентарний номер), вид і групу тварин, вагу на дату зважування й різницю вагу яка складе приріст живої маси або відвагу на дату попереднього зважування.

Відомість підписує бригадир, працівник, за яким закріплена худоба і зоотехнік. Для складання «Розрахунку визначення приросту» (форма № ПБАСГ-11) використовують загальні підсумки Відомості про масу тварин по відповідних групах. Одночасно зі «Звітом про рух тварин і птиці на фермі» (форма № ПБАСГ-13) до бухгалтерії надають і «Відомості зважування тварин».

«Розрахунок визначення приросту» застосовується для розрахунку визначення приросту живої маси тварин. Цей документ є логічним завершенням «Відомості зважування тварин». У «Відомості зважування тварин» приріст живої маси можна визначити лише по поголів'ю, що було на кінець та початок періодів, по яких здійснювалося зважування тварин, тобто на дату попереднього зважування й дату даного зважування. Але в поголів'ї тварин відбуваються зміни між цими двома датами: вибуття тварин із цієї

групи й надходження тварин у дану облікову групу. Тому, для того щоб по відповідній обліковій групі, визначити загальний приріст живої маси необхідно взяти до уваги крім «Відомості зважування тварин» й зміни, що відбулися у складі поголів'я тобто його надходження й вибуття (за звітний період). У «Розрахунку № визначення приросту» (форма № ПБАСГ-11) здійснюється розрахунок визначення приросту живої маси з урахуванням руху поголів'я.

При розрахунку кількості приросту маси, до живої маса тварин, що вибули з даної вікової групи протягом звітного періоду, включаючи і загиблих тварин додається жива маса тварин даної групи на кінець звітного періоду. З одержаного підсумку віднімають живу масу худоби та птиці, що була в групі на початок звітного періоду і масу тварин, які надійшли в дану вікову групу за відповідний звітний період.

Для визначення середньодобового приросту необхідно одержаний приріст по відповідній статево-віковій групі за звітний період поділити на кількість кормо-днів у цьому періоді. Кількість кормо-днів в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» розраховується шляхом множення кількості днів за звітний період на середнє поголів'я у цьому періоді.

на підставі даних «Відомостей зважування тварин» і відповідних документів на вибуття й надходження тварин визначений розрахунок приросту складає завідувач бригадир щомісяця в цілому по фермі й облікових групах тварин. «Звіт про рух тварин і птиці на фермі» разом зі «Розрахунком визначення приросту» передається до бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР» і служить підставою для нарахування заробітної плати працівникам тваринництва й оприбуткування отриманого приросту живої маси.

По молодняку, приріст маси якого не визначають щомісяця розраховують вартість приросту тварин за фактичною кількістю кормо-днів та плановою собівартістю утримання голови протягом одного дня.

З метою оприбуткування продукту тваринництва використовуються

ряд паперів. Ці документи наведені на рисунку 2.2.

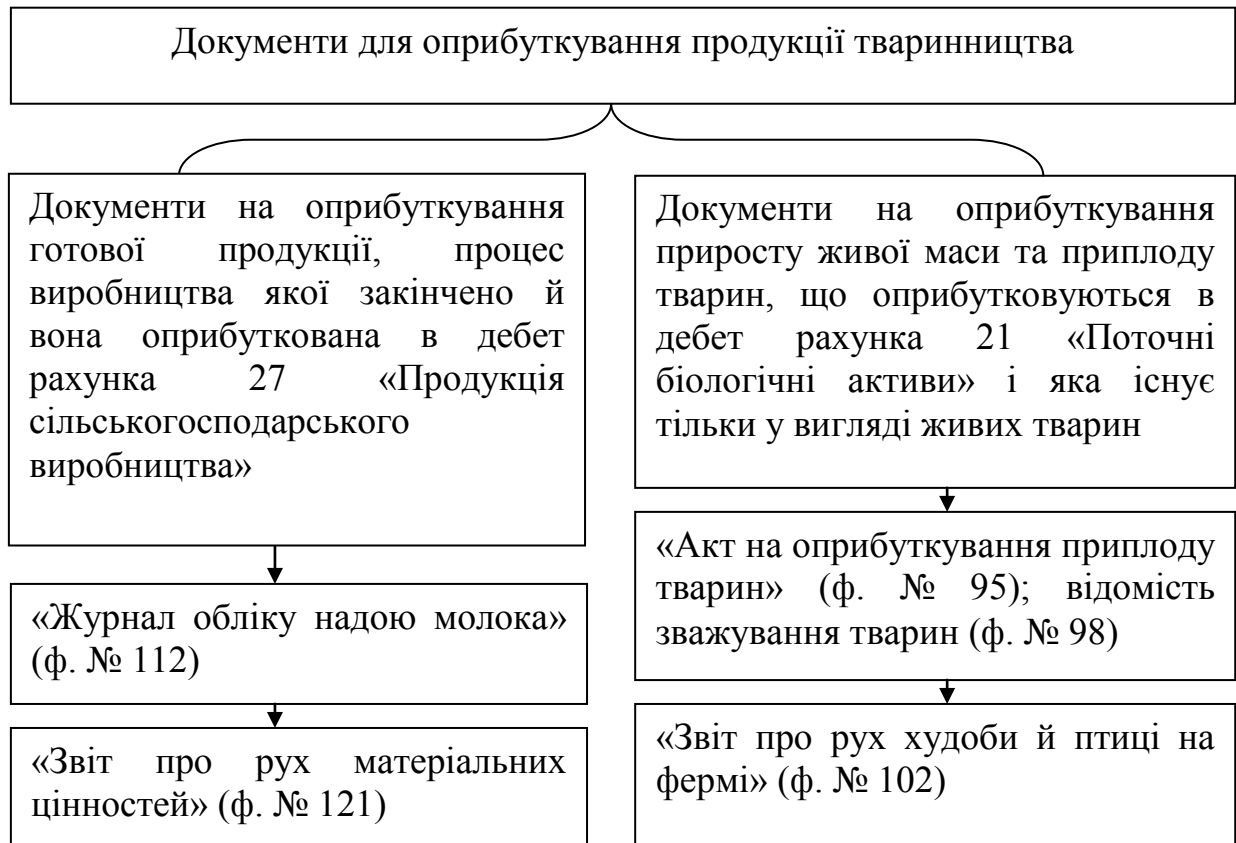

Рис. 2.2. Документи для оприбуткування продукції тваринництва на ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

Облік надходження вовни здійснюється на підставі акту настригу і приймання вовни. Цей документ складає зоотехнік за участю старшого вівчаря і завідувача пункту стрижки овець у трьох примірниках, з яких перший передається зоотехніку для складання завершального звіту про стрижку овець, другий є підставою для оприбуткування вовни на складі, а третій залишається у бригадира (старшого вівчаря)ю. Для заповнення акта використовуються дані щоденника надходження і відправлення вовни на заготівельні пункти.

Кількість настриженої вовни вказується в натуральній масі. В ТОВ «ІНВЕСТ УКР», до овець перед стрижкою переганяють через водоймища, грубу перегінну і напівперегінну вовну, вказують також у натуральній масі, тобто в перерахунку на немиту вовну.

Надходження інших видів продукції тваринництва відображається щоденниках надходження сільськогосподарської продукції. Застосування того або іншого первинного документа залежить від кількості та масовості надходження продукції.

Записи про витрати виробництва продукції тваринництва необхідно здійснювати на підставі бухгалтерських документів (рис. 2.3).

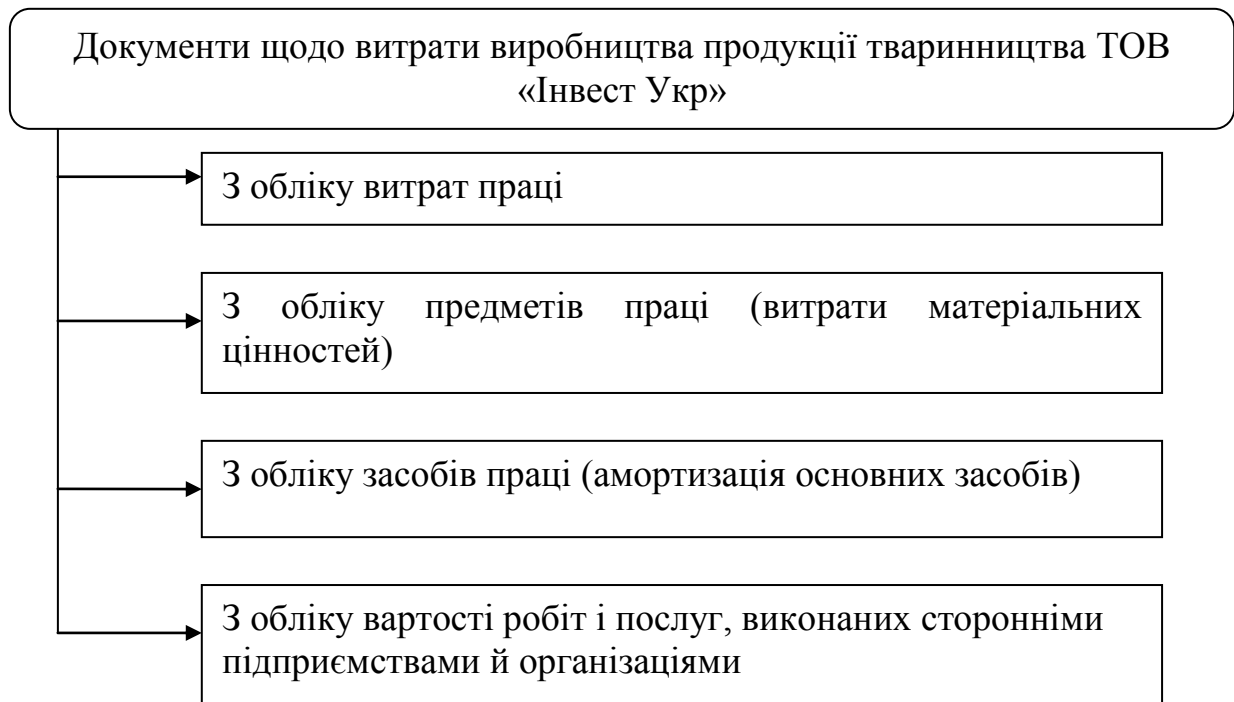

Рис. 2.3. Документи щодо витрати виробництва продукції тваринництва

«Розрахунок нарахування заробітної плати (оплати праці) працівникам тваринництва» (ф. № 69) ведеться для обліку витрат праці. Для цього використовують документи, у яких обліковується вихід продукції: «Акт на оприбуткування приплоду тварин», «Журнал обліку надою молока», «Відомість зважування тварин» та інші.

«Наряд на відрядну роботу (ф. № 70)» оформляється при виконанні ремонтних робіт у тваринництві. «Табель обліку робочого часу» (ф. № 64) складають при почасовій оплаті праці.

Синтетичний облік руху і наявності готової продукції тваринництва за справедливою вартістю в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» ведеться на активному

рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», який призначено для узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції.

Надходження сільськогосподарської продукції відображається за дебетом рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», вибуття сільськогосподарської продукції внаслідок продажу, безоплатної передачі за кредитом.

На рахунку 27 обліковується готова продукція, одержану від власних тваринницьких, рослинницьких та промислових підрозділів ТОВ «ІНВЕСТ УКР», яка призначена для іншого невиробничого споживання (передачі в невиробничу сферу наприклад в їдальні, дитячі садки, тощо, видачі й продажу працівникам,) та для продажу на сторону.

До рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» відкриваються субрахунки:

271 «Продукція рослинництва»;

272 «Продукція тваринництва»;

273 «Продукція допоміжних і обслуговуючих виробництв»;

274 «Продукція, закуплена у населення».

Облік наявності та руху готової продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» ведеться за місцями зберігання, матеріально-відповідальними особами в «Книгах складського обліку» за видами і сортами цінностей в кількісному виразі.

Матеріально-відповідальні особи щомісяця, в строки, передбачені графіком документообігу, складають «Звіт про рух матеріальних цінностей» у двох екземплярах і передають до бухгалтерії разом з підтверджувальними документами. Другий примірник звіту підписаний бухгалтером, після перевірки, повертають матеріально-відповідальній особі. «Звіт про рух матеріальних цінностей» складають окремо по кожному субрахунку.

Кількісні показники звітів заповнюють матеріально-відповідальні особи, а їх таксування здійснюють в бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР».

Аналітичний облік готової продукції сільськогосподарського виробництва ведеться за видами продукції та в розрізі матеріально-відповідальних осіб.

Дані про рух і наявність готової продукції в грошовому вимірнику за матеріально-відповідальними особами (місцями зберігання) узагальнюються за місяць в розрізі субрахунків в Журналі-ордері № 5 А с.-г., який об'єднано з відомістю. До Головної книги переносять кредитові обороти з обліку готової продукції з Журналу-ордеру № 5 А с.-г.

У сальдових відомостях на підставі перевірених та протаксованих «Звітів про рух матеріальних цінностей» ведуть аналітичний облік матеріальних цінностей у бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР».

Дані про залишки матеріальних цінностей, відображених в Журналі-ордері № 5 А с.-г. та відомості (дебет рахунків) в розрізі матеріально-відповідальних осіб звіряють з підсумки залишків по субрахунках сальдової відомості.

Підсумки даних сальдових відомостей спів ставляють її залишками готової продукції в Журналі-ордері № 5 А с.-г. та відомості. Схематично облік надходження сільськогосподарської продукції на підприємстві ТОВ «ІНВЕСТ УКР» наведено на рисунку 2.4.

Рис. 2.4. Схема обліку готової продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

Отже, усі первинні документи, що відображають рух готової продукції тваринництва, здаються до бухгалтерії матеріально-відповідальними особами. Записи у первинних документах та облікових регістри виробляються частково вручну або за допомогою набору тексту на комп'ютері, в деяких документах помічені недоліки як помарок і пропуску деяких рядків. Синтетичний і аналітичний облік дає можливість отримати інформацію про вихід продукції тваринництва та відобразити її і фінансовій звітності підприємства.

2.4. Напрями удосконалення облікового забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві

Облік, є інформаційною базою та знаряддям контролю одночасно на всіх етапах виробництва і збуту готової продукції в умовах перебудови господарського механізму.

Створення концепції обліку, а також контролю підпорядковане завданням і умовам управління в цілях введення та підвищення ефективності внутрішньогосподарського розрахунку. Присутність концепції обліку необхідно поєднувати методологічні та координаційні його нюанси у повній відповідності до галузі. Відштовхуючись від галузевих основ важливо, щоб облік брав до уваги характерні риси технологічні процеси і організації певного виготовлення. Контроль здійснюється для забезпечення обліку, тому тісно пов'язаний з ним.

На організацію і технологію виробництва суттєво впливають галузеві особливості сільського господарства. А отже і на структуру бухгалтерського обліку.

Тваринництво, яке представлене різними видами та статеві-віковими групами тварин і птиці займає провідне місце в розвитку ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Особливу групу матеріальних оборотних засобів складає молодняк тварин на вирощуванні і відгодівлі. За економічним змістом, незавершеним

виробництвом галузі є тварини на вирощуванні та відгодівлі тому, що вони постійно змінюють свою оцінку і масу. Ці зміни пов'язані з витратами на годівлю тварин і їх утримання до моменту забою чи переведення в основне стадо або реалізації. На організацію обліку і контролю, як функції управління впливають організаційні та технологічні особливості виробництва в цій галузі значною мірою.

На сьогодні собівартість вирощування тварин на вирощуванні і відгодівлі визначається за Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» а методологія їх обліку регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

Відновлювальна вартість (вартість придбання) вартістю тварин на вирощуванні і відгодівлі є їх справедливою вартістю, зазначена Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств». Зазначені положення не в повній мірі розкривають особливості бухгалтерського обліку виробництва в тваринництві. Основну увагу при удосконаленні методології бухгалтерського обліку слід приділяти перегляду документація з первинного обліку надходження тварин та готової продукції тваринництва.

Організації й технології виробництва в кожному підрозділі залежить від визначення об'єктів оперативного контролю. Об'єктом контролю на рівні виробничого підрозділу є відповідне робоче місце. Щоденно надій від кожної корови контролюється операторами машинного доїння, завідувач фермою – від групи корів та загалом по ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Контроль за витратами кормів та матеріалів доцільно здійснювати за аналогічними об'єктами. Первинні документи, по підрозділу – зведені є джерелом даних для контролю на робочому місці.

Значну роль у забезпеченні населення продуктами тваринництва відіграє поряд із молодняком великої рогатої худоби і поголів'я корів. На сьогоднішній день існуюча система бухгалтерського обліку не показує усіх видів продукції, які надходять від галузі тваринництва.

Реєстрація та фіксація інформації про факти, операції, процеси представляють собою документування, що є першою подією бухгалтерського обліку. Всі без винятку первинні операції, які підлягають обліку слід оформляти за принципом повного висвітлення первинними бухгалтерськими документами.

Для зменшення затрат праці у ТОВ «ІНВЕСТ УКР» на складання первинної документації з обліку руху та надходження тваринницької продукції і тварин, а в подальшому їх оформлення, ми пропонуємо «Акт на оприбуткування приплоду тварин» (ф. № 95) який на наступний день після складання передаватиметься в бухгалтерію заповнювати в 1 екземплярі, а замість 2 екземпляра заповнювати «Накопичувану відомість оприбуткування приплоду тварин» (ф. № 95а) (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Накопичувана відомість на оприбуткування приплоду

Рік	Місяць	Назва підприємства	Ферм	НАКОПИЧУВАНА ВІДОМІСТЬ № 1 НА ОПРИБУТКУВАННЯ ПРИПЛОДУ	П.І.Б завідувача фермою
2023	листопад	ТОВ «ІНВЕСТ УКР»	№1		

Група тварин Бички, телички на випоюванні

Дата	Клич-ка та номер матки	П.І.Б. особи, за якою закріп- лені твари- ни	Народилося живими				Кличка, інвентарний номер (присвоєний)	Вартість приплоду, грн.	Кореспонден- ція рахунків		Підпис особи про одержання приплоду
			бички, хряки, баранчики та ін.		телички, свинки, ярочки та ін.				Кт	Дт	
			голів	маса, кг	голів	маса, кг					
1.11	Мілка 4122	Король С.В.	1	36			Букет 1214	796	232	211	+
2.11	Муму 1824	Шапка А.П.			1	31	Муза 1314	796	232	211	+
											+
30.11	Ряба 2224	Козак В.С.	1	33			Мак 2514	796	232	211	+
РАЗОМ за місяць			2	69	1	31		2388	-	-	

Завідувач фермою Підпис Зоотехнік Підпис Бухгалтер Підпис

Накопичувальна відомість формується на основі «Акту на

оприбуткування приплоду тварин», а в кінці місяця, після занесення даних у «Книгу обліку руху худоби і птиці» (ф. №34) та «Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва» (ф. № 69), разом із «Звітом про рух худоби і птиці на фермі» (ф. № 102) буде здаватися в до бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР».

Пропонуємо удосконалити «Журнал обліку надою молока» (ф. № 112), для спрощення та вдосконалення первинного обліку надходження продукції тваринництва, зокрема молока. Даний журнал веде завідувач ферми, наступним чином: доцільно на кожного оператора машинного доїння відвести окрему сторінку для того, щоб відображати результати кількості та якості надоєного молока. Це дасть можливість щоденно мати накопичувальний результат і вивести інформацію в розрізі кожного оператора машинного доїння (табл. 2.2).

На сьогоднішній час в нашій країні у молочному скотарстві, крім того, і в світовій практиці обліку застосовується такий показник якості молока як вміст білка (%). За допомогою мілкотестера вимірюють вміст білка (%), даний пристрій не потребує особливих вмінь та досить простий у використанні.

В «Журнал обліку надою молока» для ведення обліку якості продукції ми пропонуємо додати колонку з показником жирності молока, ввести – вміст білка, %. Через встановлення вмісту білка в молоці допустимо контролювати рівновагу раціонів відповідно до кормо-протеїнових одиниць та сприяння будь-якого співробітника ферм у виготовленні конкурентоспроможного продукту, що призведе до збільшення його оплати праці.

Потрібно буде просто перенести записи із «Журнал обліку надою молока» у «Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва» (нараховуватиметься оплата праці операторам машинного доїння за надоєне молоко) та в кінці місяця непотрібно буде робити додаткових обчислень.

ЖУРНАЛ № 1 ОБЛІКУ НАДОЮ МОЛОКА

(1 сторінка)

№ п/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	Сторінка
1	Заєць В.С.	2
2	Вовк П. А.	3

(2 сторінка)

Прізвище, ім'я, по-батькові оператора машинного доїння ЗАЄЦЬ В.С.									
Дата	Обслуговувалось корів		Надоєно молока всього по фермі № 1, кг				Жирність, %	Вміст білка, %	Підпис завфермою
	всього	з них доїлось	вранці	опівдні	ввечері	Всього			
01.11	81	77	687	659	633	1979	3,6	3,3	
02.11	81	77	683	654	631	1968	3,6	3,4	
03.11	81	77	684	656	634	1974	3,5	3,3	
30.11	81	77	689	652	633	1974	3,5	3,3	
РАЗОМ			2743	2921	2531	8195	3,5		
Шифр синтетичного і аналітичного обліку			Дебет	272	Собівартість 1 ц, грн.			Сума, грн.	
			Кредит	232	136,00			11145,2	

(3 сторінка)

Прізвище, ім'я, по-батькові оператора машинного доїння ВОВК П. А.									
Дата	Обслуговувалось корів		Надоєно молока всього по фермі № 1, кг				Жирність, %	Вміст білка, %	Підпис завфермою
	всього	з них доїлось	вранці	опівдні	ввечері	Всього			
01.11	31	27	201	187	173	561	3,5	3,1	+
02.11	31	27	209	183	169	561	3,6	3,2	+
03.11	31	27	203	182	178	563	3,5	3,0	+
30.11	31	27	206	180	174	560	3,5	3,1	+
РАЗОМ			819	732	694	2245	3,6	3,1	+
Шифр синтетичного і аналітичного обліку			Дебет	272	Собівартість 1 ц, грн.			Сума, грн.	
			Кредит	232	141,00			3165,45	

Якщо відсутні конкретна мета та зміст в будь-якій ланці облікового процесу то суть обліку як такого буде не розкрита. Необхідно створити облік за центрами відповідальності з метою поглиблення обліку та підвищення його значимості метою якого є самоконтроль за виявленням причин відхилень від нормативів та споживанням виробничих ресурсів.

До завдань обліку за центрами відповідальності відноситься визначення валового прибутку та формування собівартості продукції (робіт,

послуг), а також прийняття управлінських рішень по підприємству в цілому та підрозділу. Отже, фінансовий облік як і управлінський, є частиною бухгалтерського обліку і не може існувати сам по собі.

З метою контролю за живою масою великої рогатої худоби основного стада в бухгалтерії ТОВ «ІНВЕСТ УКР» доцільно організувати її індивідуальний облік: у реєстрах бухгалтерського обліку відображати масу тварин при переведенні в основне стадо і при вибракуванні з нього.

Для цього пропонуємо застосовувати Відомість зважування та визначення приросту живої маси тварин основного стада, яких вибраковують (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Відомість № 1 визначення приросту живої маси тварин на момент вибракування з основного стада

Група тварин: ВРХ

Вид тварин	Кличка	Порода	Вік, років	Номер лактації	Маса на дату, кг		Приріст живої маси, кг	За ким були закріплені тварини	
					Зарахування в основне стадо	Вибракування		П.І.П	Підпис
Корова	Нота	Швецька	8	6	502	579	77	Лист П.А.	+
Корова	Ряба	Швецька	8	6	521	554	33	Лист П.А.	+
Корова	Марта	Швецька	8	6	559	593	34	Лист П.А.	+
Разом					1582	1726	144		

Зоотехнік _____ Підпис _____

Зав. Фермою _____ Підпис _____

Підписують документ відповідальні працівники, до числа яких належать: зоотехнік, завідуючий фермою (відділенням) та відповідальний за групу тварин, яких зважували. Цей документ є підставою для відображення інформації про приріст дорослого поголів'я у Книзі обліку витрат і виходу продукції тваринництва або Виробничому звіті.

Подібним способом, порекомендовані нами нюанси покращення документації початкового обліку з оприбуткування приплоду тварин і

молока, його полегшення дадуть можливість збільшити ефективність роботи облікового агрегату та удосконалити властивість аналітичних даних.

Для удосконалення управління ТОВ «ІНВЕСТ УКР» необхідно використовувати нові методи управління і сучасні технічні засоби побудови різноманітних інформаційних систем в першу чергу необхідно провести корінну реконструкцію його технічної і інформаційної бази на основі введення автоматизованої системи обліку, контролю і аудиту.

Сьогоднішній період є чимало проектів, які дозволяють автоматизуватися будь-який окремий процес в обліку чи цілу сукупність облікових праць. Але із списку необхідно встановити програмні продукти компанії AgriAnalytica, які по суті стали в даний період стандартом в області комп'ютеризації бухгалтерського обліку.

Для автоматизації обліку продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» пропонується використовувати спеціалізовану конфігурацію Agri:Бухгалтерія, яка пристосована для сільського господарства і не потребує яких-небудь спеціальних змін. Система готова до роботи після установки AgriAnalytica і конфігурації Agri:Бухгалтерія на комп'ютер.

До ключових завдань автоматизованого бухгалтерського обліку готової продукції (обліку продукції тваринництва також), які вирішуються спеціалізованою конфігурацією Agri:Бухгалтерія належать:

- ведення інформаційної бази про надходження готової продукції з виробництва;
- визначення стану запасів готової продукції;
- визначення фінансових результатів від реалізації продукції, робіт і послуг;
- документування операцій з обліку готової продукції;
- перевірка виконання планів із відвантаження й реалізації продукції.

Інформативна основа даного місця обліку має на увазі застосування такого роду нормативно-довідкових даних: довідник договорів постачання готової продукції (код покупця, код фонду утримувача, найменування, план

постачань продукції по місяцях (кількість), номенклатурний номер, сума планових платежів, передбачених договором); довідник зовнішніх організацій (найменування організації, код зовнішньої організації, адреса й банківські реквізити організації); довідник користувачів (найменування підприємства, код користувача, адреса та банківські реквізити підприємства); довідник торгових націнок (відсоток чи сума націнок, код готової продукції); довідник номенклатура-цінник готової продукції (номенклатурний номер, група готової продукції, найменування готової продукції, марка, ціна за одиницю виміру в національній грошовій одиниці і в іноземних валютах, одиниця виміру, синтетичний рахунок); довідник плану випуску продукції (здавач готової продукції, структурний підрозділ, план випуску продукції по місяцях (кількість), номенклатурний номер, плановий відсоток рентабельності); довідник рахунків бухгалтерського обліку (рахунок, код підприємства, код аналітичного обліку, його найменування, субрахунок); довідник статей обліку (найменування статті її код); довідник текстових постійних (код постійних даних, текст);

Виконання облікових робіт починається з заповнення вхідної інформації та формування нормативно-довідкових даних: картка обліку готової продукції; квитанція про відвантаження готової продукції; книга реєстрації рахунків-накладних; платіжна вимога-доручення; рахунок-накладна.

У результаті обробки даних набувають таку початкову інформацію: відомість руху готової продукції тваринництва на складі в розрізі номенклатури; відомість аналізу відвантаження готової продукції тваринництва; відомість аналітичного обліку; відомість визначення результатів від реалізації готової продукції тваринництва; моделі рентабельності продукції; відомість відвантаження, відпуску й реалізації готової продукції тваринництва.

Характерні риси роботи конфігурацією Agri:Бухгалтерія при наявності обліку виготовлення та випуску обробленого продукту, зокрема обліку

продукції тваринництва:

1. Передача матеріалів у виробництво: Процедура виконується при передачі у виготовлення використаних матеріалів (продукту тваринництва), насамперед оприбуткованих у сховищі. При даному використанні матеріали списуються разом з підтвердженого місця збереження та зараховуються до витрат підтвердженого відділення та виробничого процесу.

Документ: «Передача запасів у виробництво» (меню «Документи» - «Виробництво» - «Передача запасів у виробництво»).

Операція документа: «Передача матеріалів у виробництво».

Характерні риси наповнення полів документа: У шапці документа слід визначити момент, в якому закріплюються витрати виготовлення (відповідно до замовчування - час, в якому виконується акт), а також зони збереження і відповідних осіб, з яких місць списуються і значно переходять використані матеріали. Слід визначити також тип виробничого процесу, в якому будуть використані матеріали і тип виробничих витрат.

У табличній частині вказуються їхня кількість і найменування ТМЦ (з довідника «Запаси»). Автоматично заповнюються інші графи табличної частини. За ціною обліку здійснюється списання запасів. Вид ціни може бути змінений при необхідності (закладка «Додатково»).

2. Оприбуткування готової продукції тваринництва на склад: Процедура виконується при передачі зробленої обробленої продукту тваринництва на зберігання.

Документ: «Випуск готової продукції» (меню «Документи» «Виробництво» - «Випуск готової продукції»).

Операція документа: «Випуск продукції на склад».

У шапці документа слід наповнити дані про продукт, що видається - назва, число, штуку виміру і первісна вартість. При підборі назви область «Собівартість» автоматично береться ціна, показаною у довіднику «Запаси» (тип вартості – тип вартості обліку, зазначена у довіднику).

На підставі калькуляції по статтях витрат (закладка «Калькуляція

витрат») може бути розрахована при необхідності собівартість

Вказуються також властивості виробничого процесу, при якому відпущена продукція і місце зберігання, куди вона надходить.

3. Виробництво обробленого продукту тваринництва разом із передачею у переробку: Процедура виконується при передачі зробленої обробленої продукції миттєво в іншу виробничу процедуру.

Документ: «Випуск готової продукції» (меню «Документи» «Виробництво» - «Випуск готової продукції»).

Операція документа: «Випуск продукції у виробництво».

Особливості заповнення полів документа:

У шапці документа слід наповнити дані про продукт, що видається - назва, число, штуку виміру і первісна вартість. При підборі назви область «Собівартість» автоматично береться ціна, показаною у довіднику «Запаси» (тип вартості – тип вартості обліку, зазначена у довіднику).

На підставі калькуляції по статтях витрат (закладка «Калькуляція витрат») може бути розрахована при необхідності собівартість.

Висновки до другого розділу

1. Комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «ІНВЕСТ УКР», показала, що рейтинг фінансового стану має найвище значення А, але інтегрований показник фінансового стану знизився з 8,31 в 2018 р. до 7,76 в 2022 р. Дана ситуація зумовлена низькими показниками ділової активності (період оборотності дебіторської заборгованості і період оборотності активів) та підвищення частки простроченої кредиторської заборгованості.

2. Форма обліку у господарстві відповідно до облікової політики – ручна, Журнально-ордерна. Відповідно до структури в організації відбувається раціональний розподіл облікових операцій між різними працівниками бухгалтерії.

3. Первинний облік готової продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ

УКР» здійснюється в документах типових форм, а саме: Журнал обліку надою молока, Відомість зважування тварин, Розрахунок визначення приросту, Звіт про рух тварин і птиці на фермі.

4. Аналітичний облік витрати на виробництво продукції тваринництва здійснюється за статтями витрат з: обліку витрат праці; обліку предметів праці (витрати матеріальних цінностей); обліку засобів праці (амортизація основних засобів); обліку вартості робіт і послуг, виконаних сторонніми підприємствами й організаціями.

5. Синтетичний облік готової продукції тваринництва в підприємстві ведеться на субрахунку 272 «Продукція тваринництва» в кредиті якого відображається вихід готової продукції а в дебеті накопичення витрат, обороти і залишки з якого переносяться в Журнал-ордер № 5 А с.-г. розділ тваринництво.

6. Для удосконалення первинного обліку ми пропонуємо в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» складати використовувати документ «Накопичувана відомість оприбуткування приплоду тварин», яка буде використовуватися замість другого примірника «Акта на оприбуткування приплоду тварин»

7. Пропонуємо удосконалити «Журнал обліку надою молока» шляхом виокремлення для кожного оператора машинного доїння окрему сторінку, що дасть можливість відображати результати кількості та якості надоєного молока.

8. Для полегшення ведення бухгалтерського обліку готової продукції тваринництва пропонуємо встановити автоматизовану програму Agri:Бухгалтерія, яка стане кроком у напрямку оптимізації та підвищення ефективності діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

3.1. Стан контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві

Сучасне управління виробничою діяльністю вимагає не лише якісної інформації, на основі аналізу якої надалі прийматимуться управлінські рішення, а також безперервний її збір та моніторинг в обліково-аналітичній системі.

Управлінській ланці ТОВ «ІНВЕСТ УКР» зараз недостатньо даних, що формуються в системі бухгалтерського обліку, потрібно деталізації інформації щодо елементів витрат, місць їх виникнення за виробничими ділянками підприємства, видами продукції та її собівартістю, видами використовуваних ресурсів, нормами та відхиленнями від норм, факторами та причинами відхилень від норм, аналітичної інформації щодо показників ефективності фінансово-господарської діяльності, включаючи ефективність окремих бізнес-процесів, оцінку безперервності діяльності організації.

У кризу важливо отримувати оперативну інформацію про стан бізнесу в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» для прийняття рішень, у зв'язку з цим виконуються завдання, які забезпечують розумну та обмежену впевненість, аналіз та підготовка звітів щодо окремих показників фінансової звітності, складеної за національними та міжнародними стандартами.

До суттєвих особливостей обліково-аналітичного забезпечення підприємства належить створення первинних документів, які включають економічні та оціночні показники за певний період, відображають результати ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Інформація про життєдіяльність підприємства, відображена у первинних документах, виступає як основа для генерування управлінської та бухгалтерської (фінансової) звітності. Дотримання правил її

формування дозволяє проводити об'єктивний аналіз ефективності діяльності ТОВ «ІНВЕСТ УКР».

Провідником, що забезпечує якість та повноту відображення інформації про внутрішні процеси ТОВ «ІНВЕСТ УКР» та прийняття управлінських рішень, виступає система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Більше того, система має забезпечувати деталізованою інформацією всіх користувачів про об'єкти обліку та виробничі процеси, а також, представляти можливість проведення оцінки точних характеристик продукту та доходу, отриманого у звітному році, внаслідок господарської діяльності.

Як показали дослідження в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» існує бухгалтерський відділ, який більшою мірою виконує аналітичні та контрольні функції, що свідчить про неефективність системи внутрішнього контролю. Співробітники бухгалтерських та інших управлінських служб оцінюючи та аналізуючи витрати, мають розробляти цілий комплекс заходів, спрямованих на попередження перевитрати витрачених ресурсів, а також зниження виробничих ризиків:

- оцінка динаміки та структури витрат на виробництво продукції тваринництва;
- аналіз факторів, що впливають на виробництво та ризики діяльності;
- оцінка фінансових показників, аналіз безперервності діяльності, діагностика та моніторинг порушень.

Вивчення існуючих способів відображення інформації про життєдіяльність ТОВ «ІНВЕСТ УКР», показало, що в первинній обліковій документації не представлені в повному обсязі дані про якісні характеристики виробленої продукції, що вимагає доопрацювання зазначених форм метою прийняття управлінських рішень щодо внесення змін у договірну політику.

На нашу думку, відсутність можливості відображати якість молока у

формах первинних документів – це суттєва нестача організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, який позбавляє виробників своєчасно реагувати на їх зміни.

Отже, при організації облікового процесу потрібне створення умов для оперативної та ефективної взаємодії всіх учасників цього процесу. Для вирішення цього завдання необхідно:

- по-перше, сформулювати єдине інформаційно-аналітичне простір, що з первинних документів;
- по-друге, створити умови щодо оцінки якості молока на базі виробника, яке буде виражено в сукупності облікових даних, контрольних функцій та лабораторних технологій;
- по-третє, забезпечити впровадження у практику організацій підприємства системи внутрішнього контролю обліку якості продукції тваринництва.

Елементами внутрішнього контролю є: об'єкти контролю, суб'єкти контролю, предмет контролю, метод контролю, прийоми та способи контролю, аналіз та узагальнення результатів контролю. У зміст внутрішнього контролю витрат за виробництво продукції тваринництва закладено перевірка обліково-аналітичної інформації.

Під час перевірки мають бути визначені об'єкти контролю. Об'єкти, як сукупність ТОВ «ІНВЕСТ УКР», відображаються в обліково-аналітичній системі та вписуються у загальноприйняті об'єкти бухгалтерського обліку. Об'єкти контролю витрат на виробництво продукції тваринництва включають: види та елементи витрат (витрати на корми, матеріали, засоби захисту тварин та ін); технологічні переділі (сухостійний період, лактаційний період); періодичні фази (зимовий період, літній період та ін.); групи та види тварин; центри відповідальності; змішані об'єкти обліку витрат.

Традиційно, організація бухгалтерського обліку витрат на виробництво продукції тваринництва ґрунтується на даних первинних облікових документів, включає дані про витрати на технологічні об'єкти виробництва (у

тому числі по групах та видах тварин), фактів господарського життя та регістрах синтетичного та аналітичного обліку витрат, даних Головної книги та бухгалтерської (фінансової) звітності ТОВ «ІНВЕСТ УКР». Відображення інформації щодо витрат в обліковій системі відбувається за схемою «документ – реєстр – звітність», а процедури перевірки є зворотним процесом «звітність – реєстр – первинний документ» (рис. 3.1).

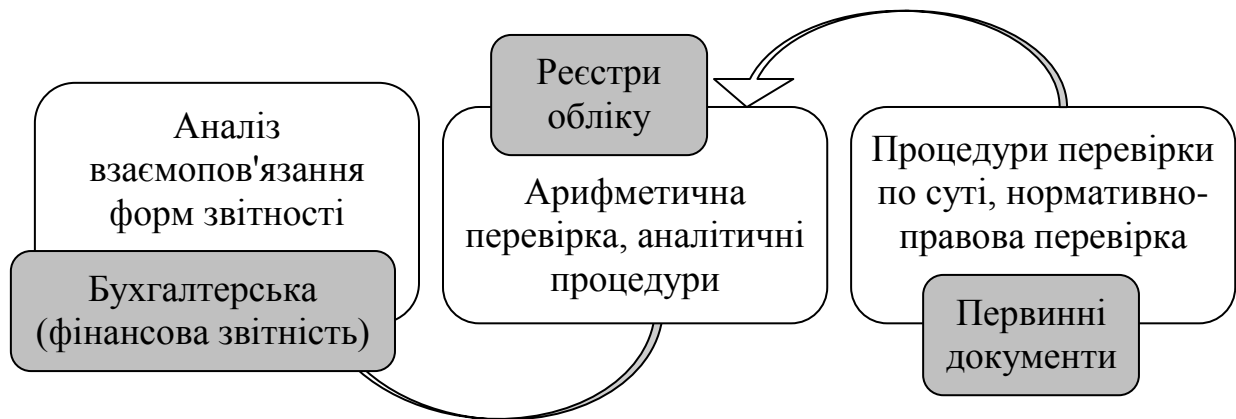

Рис. 3.1. Послідовність дій при здійсненні контролю

Підсумкові записи про витрати на виробництво продукції тваринництва узагальнюються у розділі I «Витрати на виробництво продукції тваринництва» виробничого звіту (особового рахунку) з тваринництва, що є регістром обліку витрат. Підсумкові дані розділу записуються в журналі-ордері № 5 А с.-г. у розрізі кореспондуючих рахунків до рахунку 23 «Виробництво» субрахунок 2 «Тваринництво».

За підсумками проведення узгодженої процедури надається звіт, який дозволяє сформулювати власні висновки, що ґрунтуються на оцінці поданих у звіті фактів та результатів проведених процедур перевірки. Алгоритм послідовного розв'язання задач виконання процедури з перевірки та оцінки витрат в тваринництві наведений на рисунку 3.2.

Перевірка обліку витрат на виробництво продукції тваринництва та оцінка їх ефективності при узгоджена процедура повинна ґрунтуватися на побудові єдиної концепції, запропонованої в роботі, ключовими елементами якої є: мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, принципи,

організаційні та методичні блоки, що дозволяє далі розробляти внутрішньо фірмовий стандарт щодо виконання узгодженої процедури.

Рис. 3.2. Алгоритм послідовного розв'язання задач виконання процедури з перевірки та оцінки витрат в тваринництві

Практика показує, що в даний час контроль витрат на виробництво продукції тваринництва традиційно здійснюється в рамках підтвердження достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності. Контроль цієї ділянки обліку при проведенні перевірки може бути достатнім без оцінки вкладених витрат за одиницю виробленої продукції. Узгоджена процедура дозволяє не тільки підтвердити правильність обліку витрат, визначити їх доцільність та обґрунтованість. Не слід заперечувати значущість перевірки витрат у процесі перевірки, тому пропонуємо розглянути методичні підходи, які застосовуються в практиці контролю.

Алгоритм перевірки обліку витрат та його інформаційне забезпечення

представлений на рисунку 3.3.

Рис. 3.3. Схема процедур перевірки витрат за виробництво продукції тваринництва у бухгалтерському обліку ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

В даному аспекті бачимо необхідність та актуальність розкриття наступних її елементів: предмета, об'єктів, методів, способів та прийомів контролю, необхідні процедури, спрямовані на вирішення завдань перевірки. У таблиці 3.1 відображено структуру загальної перевірки бухгалтерської (фінансової) звітності з виділенням у його структурі питань витрат на

виробництво продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР».

Таблиця 3.1

Загальна методика контролю витрат на виробництво продукції та її структурні елементи в ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

Розділ методики	Елементи методики	Зміст елементів
1. Розділ Концептуальні основи контролю	Мета контролю	Висловлення думки про достовірність бухгалтерської (фінансової) звітності, у тому числі щодо витрат за виробництво
	Завдання контролю	Перевірка фіксації фінансово-господарської діяльності та облікової системи витрат
		Перевірка дотримання нормативних актів при скоєнні фактів господарської діяльності, з метою встановлення правомірності відображених витрат на виробництво продукції в обліковій та звітній системах
		Оцінка обґрунтованості та доцільності виробничих витрат на формування собівартості в рамках оцінки безперервності діяльності
	Предмет контролю	Бухгалтерська (фінансова) звітність
Об'єкти контролю	Витрати виробництво продукції	
2. Розділ Нормативна документація	Нормативно-правова база	НП(С)БО 9 «Записи», НП(С)БО 16 «Витрати», Податковий кодекс України.
3. Розділ Практичні аспекти	Методи	Загальнонаукові методи та методи контролю
	Прийоми	Документальні; нормативні; аналітичні
	Етапи контролю	Стратегія та план
		Виконання процедур та збір доказів
	Документування контролю	Робочі документи
Звіт про проведену перевірку		

Наведена методика загального контролю витрат на виробництво складається з трьох розділів:

- 1 розділ – представлений концептуальними основами контролю;
- 2 розділ – включає регламентуючі вимоги та правила контролю;
- 3 розділ – містить практичні аспекти, включаючи основні методи та прийоми перевірки, виконання процедур та збору доказів, документування інформації.

На першому етапі визначаються цілі та формуються завдання контролю, предмет та об'єкти перевірки. Досягнення мети забезпечується дотриманням принципів етичної поведінки. Перше завдання сприймається як

переконаність контролера щодо передумов складання фінансової (бухгалтерської) звітності, представленою суб'єктом господарювання. Для вирішення другого завдання контролер спирається на аналіз відповідності та виконання вимог та рекомендацій, що діють в законодавчих та нормативно-правових актах у галузі бухгалтерського обліку витрат за виробництво продукції. Третє завдання включає процедури проведення оцінки обґрунтованості та доцільності витрат на виробництво в рамках оцінки безперервності діяльності, які мають відповідати вимогам продуктивності, результативності та економічності.

На основі розгляду питань, пов'язаних із вирішенням трьох поставлених завдань, визначається необхідність глибшого розуміння діяльності ТОВ «ІНВЕСТ УКР» та його оточення.

Другий етап націлений на застосуванні вимог та положень нормативно-правових документів, що регламентують організацію бухгалтерського обліку витрат на виробництво продукції. Зміст міжнародних стандартів орієнтує користувачів до розуміння базових підходів, планування та проведення процедур, принципів, прав та обов'язків працівників підприємства які здійснюють перевірки.

Третій розділ «Практичні аспекти» методики представлений стратегією та планом перевірки. Кожен етап супроводжується документальним оформленням всіх процедур, що проводяться. Обов'язковим компонентом розділу виступають методи та прийоми контролю.

Метод у загальновідомому значенні - це система принципів, прийомів, правил і вимог, якими необхідно керуватися в процесі пізнання. Усі складові компоненти (методики, технології та прийоми) мають певний ступінь самостійності, що виражається у своїй внутрішній проблематиці та логіці свого розвитку. Вони, як правило, постійно трансформуються у кожному конкретному випадку, у кожній конкретній досліджуваній галузі. До загальнонаукових методів належать індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, аналогія, абстрагування, класифікація, деталізація,

систематизація. До власних методичних прийомів – інспектування, спостереження, перерахунок, запит, підтвердження, перевірка, аналітичні процедури. Групу спеціальних методів становлять методи, використовувані у процесі вивчення економічних закономірностей, у тому числі традиційні методи економічного аналізу, бухгалтерські та статистичні методи. Найпопулярнішими процедурами є аналітичні, оскільки дозволяють отримати максимальний обсяг інформації за короткі часові відтинки.

Одним із прийомів контролю в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» за збереженням продукції, правильності ведення складського та бухгалтерського обліку є інвентаризація, завданням якої є забезпечити відповідність даних бухгалтерського обліку фактичної наявності продукції на складах. У ТОВ «ІНВЕСТ УКР» інвентаризація продукції тваринництва на фермах проводиться раз на квартал до першого числа місяця. Перед проведенням інвентаризації створюється інвентаризаційна комісія, у складі якої зазвичай входить бухгалтер, економіст, завідувач ферми. До початку проведення інвентаризації ця комісія перевіряє правильність усіх ваго - вимірювальних приладів, дотримання термінів їх перевірки, отримує останні на момент проведення інвентаризації прибуткові та видаткові документи або звіти про рух продукції. У присутності завідувача фермою всю продукцію зважують, визначають кількість продукції, якість та інше. Якщо ж молоко надходить під час інвентаризації, то вона приймається завідувачем ферми у присутності членів комісії та приходиться.

Дані про фактичні залишки молока заносяться до Інвентаризаційного опису товарно-матеріальних цінностей, що складається у двох примірниках. А дані про фактичні залишки поголів'я худоби заносяться в Інвентаризаційний опис робочої худоби, продуктивних тварин та птиці.

Після закінчення інвентаризації того ж дня опису підписуються членами комісії і перший екземпляр опису голова комісії передає до бухгалтерії, а другий екземпляр – завідувачу ферми. Потім бухгалтерія протягом 10 днів із дня закінчення інвентаризації визначає результат

інвентаризації і відбиває їх у обліку.

Якщо ж у результаті інвентаризації виявляється, що молоко скисло або не відповідає якості, то інвентаризаційна комісія складає акт, у якому вказує характер та ступінь непридатності, причини та винних осіб, які допустили псування продукції. Якщо виявлено розбіжності між обліковими та фактичними даними, то складають Змінну відомість результатів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей, що складається в одному примірнику та зберігається в бухгалтерії. Дані в ній показуються в натуральних та вартісних показниках.

Виявлені при інвентаризації розбіжності фактичного наявності майна з даними бухгалтерського обліку регулюються у порядку. Якщо внаслідок інвентаризації було виявлено нестачу продукції, то Дебет 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» Кредит 272 «Готова продукція тваринництва» (за планово-обліковними цінами).

Якщо було виявлено надлишки, записується на кредит рахунки 719 «Інші доходи від операційної діяльності» (продукція, яка виявилася під час інвентаризації підлягає оприбуткуванню збільшення прибутку підприємства) Дебет 272 «Готова продукція тваринництва» Кредит 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

Нестача продукції в межах норм природних втрат списується з дебету рахунку 972 «Втрати від зменшення корисності активів» за напрямами витрати та на залишок продукції пропорційно до кількості витраченої та залишеної на день інвентаризації на складі продукції залишок Дебет 972 «Втрати від зменшення корисності активів», Кредит 272 «Готова продукція тваринництва».

Нестача продукції понад норми природних втрат, а як і втрати від псування продукції з вини матеріально – відповідальної особи списують рахунок винних осіб у дебет рахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків», у своїй стягнення проводиться у разі роздрібним цінам. Різниця між вартістю недостатньої продукції за цінами стягнення та їх

фактичної собівартості відбивається на рахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності» у сумі підлягає стягненню винних осіб за недостатньої продукції складається така кореспонденція: Дебет 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» Кредит 719 «Інші доходи від операційної діяльності» (на різницю між стягнутою сумою та факт. собівартості недостатньої продукції). В міру відшкодування матеріальних збитків винними особами роблять записи: Дебет 30 «готівка» або 661 «Розрахунки за заробітною платою», Кредит 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків».

Узагальнюючи вищесказане, визначимо основні аспекти, які є підставою для підготовки та реалізації основних напрямів перевірки:

1. Побудова концепції виконання узгодженої процедури перевірки витрат та їх оцінці ґрунтується на базових положеннях, що утворюються шляхом встановлення мети, вирішення конкретних завдань, вибору предмета та об'єкт дослідження. Поставлені завдання виходять за рамки контролю та доповнюються завданнями оцінки ефективності бізнес-процесу, що в свою чергу вирішує завдання сучасного управління. Об'єкти контролю їх концептуальному значенні включають як дослідження витрат на виробництво, а й припускають глибший аналіз їхньої продуктивності, результативності та ефективності в рамках обраного бізнес-процесу.

2. Оптимізація процесу перевірки однаково залежить, як від обраної стратегії, і від принципів, якими необхідно керуватися. На даному етапі потрібен розвиток традиційних принципів, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Дані принципи підвищують якість перевірки, авторитет та гарантують зростання престижу професії.

3. Витрати виробництва, які є невід'ємною частиною виробничого циклу, виступають як об'єктів контролю. Витрати досліджуються як категорія спожитих ресурсів, факти життєдіяльності підприємства та показники ефективності виробництва.

4. Не менш важливим напрямом у розвитку контролю є формування методичної бази. Отже збір інформації необхідно проводити як за передумовами підготовки бухгалтерської (фінансової) звітності, так і за передумовами, розробленими з перевірки витрат та оцінки їхньої ефективності в рамках фінансово-господарської діяльності.

3.2. Удосконалення контрольного забезпечення готової продукції тваринництва на підприємстві

Розвиток обліково-аналітичної та контрольної систем може здійснюватися шляхом вирішення наступних конкретних завдань, що стоять перед керівництвом ТОВ «ІНВЕСТ УКР»:

1) визначенням ролі та місця витрат у бізнес-процесі з метою обґрунтування важливості при розробці рекомендацій щодо вдосконалення систем обліку та контролю;

2) створенням системи контролю, яка б забезпечувала як рішення управлінських завдань, а й контроль ефективності бізнес-процесів та її елементів.

Це вимагає послідовного перегляду існуючих методик перевірки, зокрема, її прийомів та процедур. Важливим напрямом удосконалення внутрішнього контролю в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» є проведення моніторингу за витрачанням ресурсів в тваринництві, серед яких найбільшу частину становлять витрати на корми. Останні, за відсутності належної системи обліку та контролю, схильні до необґрунтованого перевитрати, що впливає на значення показників продуктивності, результативності та економічності. У ході перевірки доцільно використати критерії, що дозволяють виміряти ефективність бізнес-процесів;

3) оцінкою доцільності та обґрунтованості витрат на виробництво з метою розробки методичного підходу та практичних рекомендацій щодо їх раціонального та економного використання. Надалі, при прийнятті

управлінських рішень, звіт контролера за критеріями оцінки ефективності використання продукції можна розглядати як повніші та точніші дані про конкретні результати використання ресурсів, основу для виконання умов отримання державних субсидій на розвиток виробництва та відшкодування частини витрат.

Визначення шляхів та перспектив розвитку внутрішнього контролю готової продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» у реальних умовах неможливе без вивчення базових основ і практики обліку витрат.

Розвиток нового напрямку контролю відбувається у тісному взаємозв'язку з традиційним його розумінням. Сучасні умови господарювання диктують потребу не лише у відображенні дій та подій, що відбуваються у внутрішньому середовищі підприємств та їх бізнес-процесів, а й їх контролю з позиції встановлених і нормативів, що у подальшому дозволяє приймати необхідні управлінські рішення. Останнє сприяє розвитку традиційних підходів контролю (рис. 3.4).

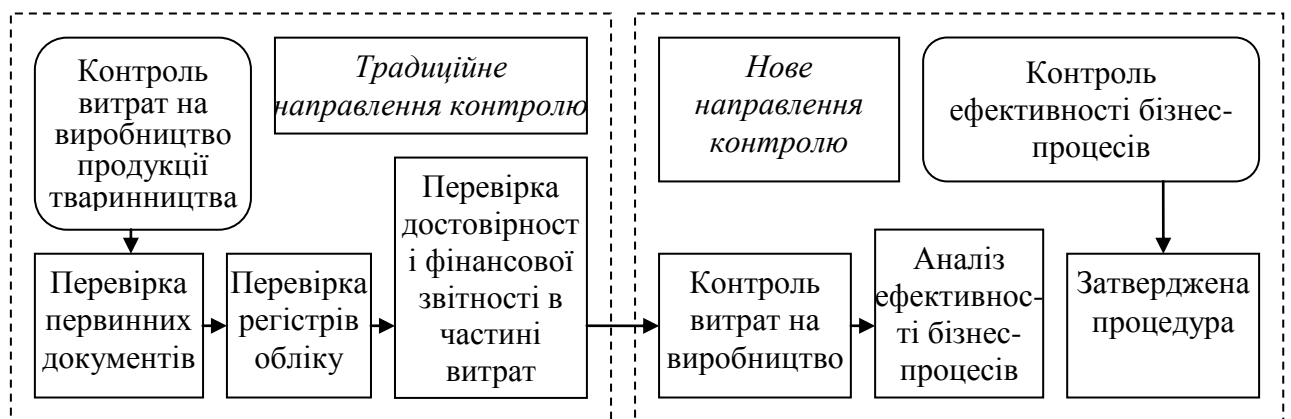

Рис. 3.4. Розширення методики контролю витрат на виробництво продукції тваринництва

Слід зазначити, що аналіз ефективності бізнес-процесів, визначення та впровадження ефективних заходів. На наш погляд, визначальним предметом узгодженої процедури по окремих видам операцій чи правомірності витрат, вироблених за програмами фінансування, рекомендувати перевірку обліку витрат, оцінку їх ефективності та розробку пропозицій щодо їх оптимізації

здійснювати комплексно, саме у рамках узгодженої процедури. На нашу думку, не доцільно розривати контроль та розробку рекомендацій на його основі.

Ми можемо окремо від загального контролю оцінити витрати за допомогою узгодженої процедури, яка виконується на підставі затвердженої програми перевірки. З урахуванням сучасних тенденцій розвитку аграрного виробництва та характеру прийняття управлінських рішень стає очевидним, що перевірки облікової інформації вже недостатньо для оцінки витрат на виробництво.

Системи бухгалтерського обліку та контролю витрат за виробництво продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» є сукупність способів і прийомів первинного відображення, вартісного виміру, підсумкового узагальнення інформації та її моніторингу. Від функціонування цих систем залежать результати бізнес-процесів продукції в цілому. В ТОВ «ІНВЕСТ УКР» застосовується система бухгалтерського обліку, що базується на нормах вітчизняного законодавства з використанням схеми документообігу. У сукупності облікові процедури формують інформаційно-аналітичну базу виконання узгодженої процедури.

Суть традиційного обліку витрат полягає у фіксації фактів господарського життя в спеціалізованих формах первинних облікових документів та закінчується в поданні показників у формах бухгалтерської (фінансової) звітності.

Вихідні дані про витрати на виробництво продукції тваринництва знаходяться в у спеціалізованих первинних документах. У процесі внутрішнього контролю первинним документам та їх змісту приділяється особливу увагу як джерелам інформації, що відображає факти господарського життя, з найбільшою ймовірністю виявлення помилок та спотворень. Найчастіше це облік кормів, які у спільній частці витрат займають найбільшу частину тобто п'ятдесят і більше відсотків.

Проведені дослідження свідчать, що типові помилки обліку витрат на

виробництво продукції тваринництва виникають внаслідок неправильного застосування вимог законодавства, при цьому найбільшу частку становлять порушення, пов'язані з недотриманням облікової політики в частині формування та розподілу витрат:

- оформлення документів з порушенням вимог;
- порушення методології розрахунку амортизаційних відрахувань на об'єкти основних засобів;
- порушення методології обліку при складанні кореспонденції рахунків;
- неправильний розрахунок сум витрат та перенесення даних до звітних форми;
- невідповідність застосовуваних способів та прийомів облікової політиці;
- списання на витрати витрат, що збільшують собівартість продукції.

Синтетичний облік витрат за виробництво продукції Тваринництва ведеться на рахунку 23 «Виробництво», субрахунок 232 «Тваринництво». У дебеті рахунки 232 «Тваринництво» збираються фактичні видатки виробництво продукції тваринництва, а кредиті – вихід продукції з планової (нормативної) собівартості. Протягом року запису у дебеті та кредиті рахунку 232 «Тваринництво» виробляються наростаючими сумами.

Таким чином, дослідження облікових систем показало, що користувачам надається інформація про витрати лише у рамках спеціалізованих форм бухгалтерської (фінансової) та статистичної звітності. На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що для отримання більшого обсягу інформації необхідно удосконалювати існуючі звітні форми, де доцільно відкривати необхідну кількість пояснень у розрізі показників, рядків, граф та реквізитів. Їх кількість у кожному суб'єкт господарювання визначатиме виходячи зі специфіки його діяльності.

Контроль та аналіз витрат на виробництво готової продукції в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» може здійснюватися у вигляді інших систем: внутрішнього

аудиту, управлінського обліку. При цьому, чим вищий рівень деталізації, тим вищий рівень управління, який забезпечується аналізом та оцінкою представлених даних, як за поточний період, так і в порівнянні з суміжними періодами (табл. 3.2).

Таблиця 3.2.

Завдання управління витратами на виробництво за рівнями контролю

Завдання контролю	Система контролю	
	Внутрішній аудит	Управлінський облік
Оцінка ефективності бізнес-процесу	Контроль за виконанням завдання. Отримання реального економічного та виробничого ефекту від використання ресурсів. Контроль за досягненням цілей організації. Оцінка ризиків діяльності організації.	Аналіз ефективності використання ресурсів, аналіз динаміки показників, виявлення відхилень. Контролює планові показники. Контроль цін, обсягів виробництва, фінансових показників.
Координація облікових процесів	Контроль виконання завдань бухгалтерським обліком та системою внутрішнього контролю. Підвищення ефективності роботи виробничого та адміністративно-управлінського персоналу організації. Контроль шахрайства.	Систематизація та узагальнення інформації про результати діяльності структурних підрозділів моніторингу, розробка заходів щодо підвищення відповідальності персоналу. Контроль обігу інформації.
Супровід та реалізація виробничих процесів	Проведення перевірки та забезпечення нормальних умов роботи. Розробка заходів щодо вдосконалення виробничих процесів	Організація та координація роботи виробничої ділянки. Контроль за дотриманням існуючої технології. Оперативний контроль процесу виробництва, виявлення та усунення недоліків у роботі. Планування процесів та результатів.
Використання нових технологій виробництва	Рекомендації щодо впровадження актуальних цифрових технологій у бізнес-процес та систему управління цим процесом.	Застосування «перевіреного» (робочого) способу виробництва. Забезпечення інформацією про актуальні технології та техніку.

Приймати певні управлінські рішення можна, виходячи з даних системи внутрішнього контролю (далі – СВК) (табл. 3.3). Інструментарій внутрішнього контролю набагато ширший, ніж у бухгалтерського обліку. У рамках функціонування СВК вивчається діяльність як усієї організації, так і її окремих бізнес-процесів. При цьому застосовуються прості методи дослідження, як опитування персоналу, і складні методи економічного і статистичного аналізу.

Вбудована система контролю є спостереження за фактами господарського життя організації щодо витрат і оцінку їх на відповідність цілям організації.

Таблиця 3.3

Характеристика елементів внутрішнього контролю

Основні функції, що виконуються елементами СВК	Контрольне середовище	Оцінка ризиків	Процедури внутрішнього контролю	Інформація та комунікація	Контрольні процедури	Моніторинг
Загальне розуміння внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку, регламентація основних елементів СВК	x					
Виявлення та аналіз ризиків		x				
Процедури мінімізації ризиків			x			
Зберігання та поширення інформації				x		
Визначення ефективності та результативності елементів контролю	x	x	x	x	x	x
Орієнтація досягнення цілей організації	x	x	x	x	x	x
Отримання достатньої впевненості в ефективності та результативності діяльності організації	x	x	x	x	x	x
Складання та оформлення документації	x	x	x	x	x	x

Завдання СВК можна порівняти із завданнями, що стоять перед узгодженою процедурою перевірки обліку та їх оцінки в рамках виробництва продукції, а також включає процедури оцінки можливих ризиків, зумовлених специфікою діяльності та попередження можливих негативних наслідків. Оцінці ризиків передуює опис бізнес-процесу.

Опис ризику в системі внутрішнього контролю в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» включає: вказівку на потенційні внутрішні та зовнішні несприятливі події, що передують ризику; причину та ймовірність виникнення ризику; можливі наслідки та їх оцінка. Для оцінки ризиків бізнес-процесу виготовлення продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» доцільне проведення SWOT-аналізу, з чотирьох категорій (табл. 3.4). Аналіз доповнить уявлення про те, які цілі можна досягти, і що загрожує організації.

Залежно від ризиків, які можуть супроводжувати бізнес-процесу виготовлення продукції тваринництва, доповнимо їх перелік за такими критеріями:

а) виробничі: незапланований простий обладнання, простий обладнання у зв'язку з плановими ремонтними роботами, невчасність постачання матеріалів, що може спричинити перебої у процесі виробництва, відмінок тварин, що знизить продуктивність та обсяги виробництва, відхилення від технології виробництва, ймовірність втрати безперервності діяльності, низький рівень кваліфікації виробничого персоналу, дефіцит виробничих ресурсів; можливість втрати конкурентоспроможності продукції; обмеженість виробничих потужностей; необґрунтований вибір технології виробництва;

Таблиця 3.4

SWOT-аналіз для оцінки внутрішніх ризиків системи внутрішнього контролю

Сильні сторони	Можливості
1. Впровадження нових технологій для виробництва. 2. Високий виробничий потенціал. 3. Операційна ефективність внутрішнього контролю.	1. Можливість розширення асортименту. 2. Розвиток ринку онлайн-продажів. 3. Навчання персоналу. 4. Розробка нової стратегії залучення клієнтів, постачальників. 5. Розширення обсягів виробництва за рахунок Національних програм та державної підтримки.
Слабкі сторони	Загрози
1. Недостатність власних ресурсів для поповнення оборотних активів / обмеженість оборотних коштів. 2. Низька оборотність запасів. 3. Несумлінність персоналу. 4. Виникнення зловживань персоналом. 5. Висока витратоємність продукції. 6. Не економне використання ресурсів	1. Збільшення собівартості продукції за рахунок зростання цін на ресурси. 2. Скорочення обсягів виробництва / недостатні масштаби 3. Посилення контролю якості продукції. 4. Відсутність структури внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту 5. Порушення принципу безперервності діяльності.

б) економічні: підвищення рівня цін на ресурси, підвищення рівня інфляції, і як наслідок, зростання вартості ресурсів, збільшення ставок за комерційними кредитами;

в) фінансові: незаплановані податкові та інші перевірки, невиконання договірних умов партнерами, значні збитки від основної діяльності, наявність високої кредиторської заборгованості та ймовірність її непогашення у встановлений термін, необґрунтовано високі виробничі витрати;

г) екологічні: завдання шкоди навколишньому середовищу.

Формування інформації за наведеними вище показниками та даними безсумнівно зробить бухгалтерську (фінансову) звітність інформативною, дозволить визначати переваги та проблемні зони у діяльності господарюючого суб'єкта, забезпечить можливість сконцентрувати увагу та дії на конкретних значеннях.

При оцінці СВК нами запропоновано для керівництва ТОВ «ІНВЕСТ УКР» додатково до тестування облікових систем та законності здійснення фактів господарського життя, оцінювати ефективність бізнес-процесу, що відповідатиме завданням виконання узгодженої процедури (рис. 3.5).

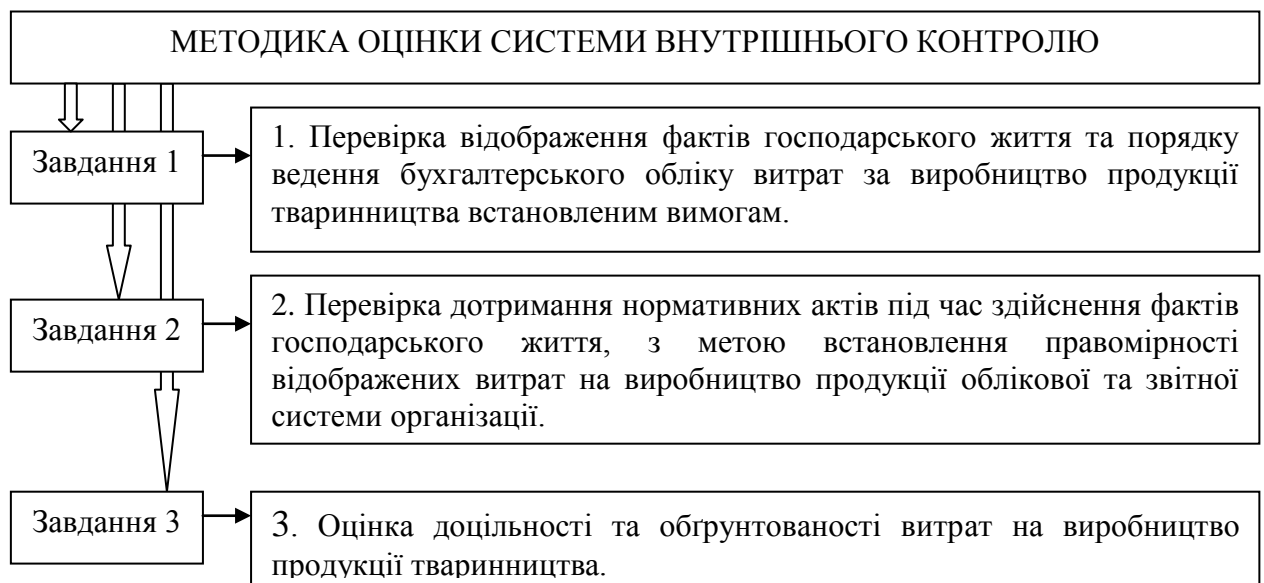

Рис. 3.5. Методика аналізу та оцінки СВК

Перевага запропонованої методики оцінки СВК полягає у можливості вираження показників у кількісній оцінці, що дозволяє проводити їх порівняльний аналіз. Більше того, оцінка методики у форматі рейтингу дає можливість зацікавленим користувачам легко сприймати результати

контролю.

Система внутрішнього контролю дозволяє здійснювати безперервний моніторинг операцій, що здійснюються всередині бізнес-процесу та виконуються в оцінці якості продукції. Результатом ефективної чинної системи внутрішнього контролю у сільськогосподарській організації служить відсутність помилок та спотворень, розкрадань, дотримання вимог технологічного процесу, виконання стандартів чинного законодавства та досягнення цілей організації.

Висновки до третього розділу

1. Обґрунтований алгоритм обліково-аналітичного забезпечення контролю витрат на виробництво продукції тваринництва, який дозволяє ТОВ «ІНВЕСТ УКР» в оперативному режимі проводити оцінку якісних характеристик готової продукції тваринництва, контролювати етапи виконання роботи персоналу, що бере участь у технологічному процесі та систему інформаційного повідомлення, з метою своєчасного прийняття управлінських рішень, спрямованих на продуктивне, результативне та економічне використання ресурсів.

2. Відображення інформації щодо витрат в обліковій системі відбувається за схемою «документ – реєстр – звітність», а процедури перевірки є зворотним процесом «звітність – реєстр – первинний документ».

3. Перевірка обліку витрат на виробництво продукції тваринництва та оцінка їх ефективності при узгоджена процедура повинна ґрунтуватися на побудові єдиної концепції, запропонованої в роботі, ключовими елементами якої є: мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, принципи, організаційні та методичні блоки, що дозволяє далі розробляти внутрішньо фірмовий стандарт щодо виконання узгодженої процедури.

4. Практика показала, що в даний час контроль витрат на виробництво продукції тваринництва традиційно здійснюється в рамках

підтвердження достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності. Контроль цієї ділянки обліку при проведенні перевірки може бути достатнім без оцінки вкладених витрат за одиницю виробленої продукції.

5. Загальна методика контролю витрат на виробництво продукції та її структурні елементи в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» складається із 3 розділів: Розділ – Концептуальні основи контролю; 2. Розділ – Нормативна документація; 3. Розділ – Практичні аспекти.

6. Контроль та аналіз витрат на виробництво готової продукції в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» може здійснюватися у вигляді інших систем: внутрішнього аудиту, управлінського обліку. При цьому, чим вищий рівень деталізації, тим вищий рівень управління, який забезпечується аналізом та оцінкою представлених даних, як за поточний період, так і в порівнянні з суміжними періодами

7. Приймати певні управлінські рішення можна, виходячи з даних системи внутрішнього контролю. Інструментарій внутрішнього контролю набагато ширший, ніж у бухгалтерського обліку. У рамках функціонування системи внутрішнього контролю вивчається діяльність як усієї організації, так і її окремих бізнес-процесів. При цьому застосовуються прості методи дослідження, як опитування персоналу, і складні методи економічного і статистичного аналізу.

8. Для оцінки ризиків бізнес-процесу виготовлення продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» доцільне проведення SWOT-аналізу, з чотирьох категорій. Аналіз доповнить уявлення про те, які цілі можна досягти, і що загрожує організації.

9. При оцінці системи внутрішнього контролю нами запропоновано для керівництва ТОВ «ІНВЕСТ УКР» додатково до тестування облікових систем та законності здійснення фактів господарського життя, оцінювати ефективність бізнес-процесу, що відповідатиме завданням виконання узгодженої процедури.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У існуючих реаліях бізнесу недостатньо проводити перевірку показників бухгалтерської (фінансової) звітності. Сьогодні потрібно мати актуальну та оперативну інформацію про поточні процеси ТОВ «ІНВЕСТ УКР» для прийняття оперативних управлінських рішень. Більш того, потрібна належна та об'єктивна оцінка ефективності виробничої діяльності з метою отримання державної підтримки, що гарантує у довгостроковій перспективі сталий розвиток підприємства.

Галузь тваринництва характеризується стійкістю свого розвитку та забезпечується різними заходами державної підтримки, що пояснює її функціональне значення та пріоритетність у забезпеченні населення необхідними продуктами харчування, цим сприяючи вирішенню завдань із забезпечення продовольчої безпеки країни.

З проведеного дослідження в розрізі обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва слід зробити такі загальні висновки:

1. У бухгалтерському обліку готова продукція відображається, як правило, за фактичною собівартістю. Облік готової продукції тваринництва для підприємства – це важливий етап управління, що у систему забезпечення економічної безпеки.

2. Особливостями обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва є: фактор сезонності; застосування низькоефективних технологій введення документообігу на підприємствах; відсутність капіталовкладень в автоматизацію обліку готової продукції тваринництва.

3. Обліково-контрольне забезпечення готової продукції тваринництва в Україні регулюється затвердженою чотирирівневою системою законодавчих та нормативних актів. До неї належать законодавчий, нормативний, методологічний та організаційно-розпорядчий рівні.

4. Комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «ІНВЕСТ УКР», показала, що рейтинг фінансового стану має найвище значення А, але інтегрований показник фінансового стану знизився з 8,31 в 2018 р. до 7,76 в 2022 р. Дана ситуація зумовлена низькими показниками ділової активності (період оборотності дебіторської заборгованості і період оборотності активів) та підвищення частки простроченої кредиторської заборгованості.

5. Аналітичний облік витрати на виробництво продукції тваринництва здійснюється за статтями витрат з: обліку витрат праці; обліку предметів праці (витрати матеріальних цінностей); обліку засобів праці (амортизація основних засобів); обліку вартості робіт і послуг, виконаних сторонніми підприємствами й організаціями.

6. Синтетичний облік готової продукції тваринництва в підприємстві ведеться на субрахунку 272 «Продукція тваринництва» в кредиті якого відображається вихід готової продукції а в дебеті накопичення витрат, обороти і залишки з якого переносяться в Журнал-ордер № 5 А с.-г. розділ тваринництво.

7. Перевірка обліку витрат на виробництво продукції тваринництва та оцінка їх ефективності при узгоджена процедура повинна ґрунтуватися на побудові єдиної концепції, запропонованої в роботі, ключовими елементами якої є: мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, принципи, організаційні та методичні блоки, що дозволяє далі розробляти внутрішньо фірмовий стандарт щодо виконання узгодженої процедури.

8. Практика показала, що в даний час контроль витрат на виробництво продукції тваринництва традиційно здійснюється в рамках підтвердження достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності. Контроль цієї ділянки обліку при проведенні перевірки може бути достатнім без оцінки вкладених витрат за одиницю виробленої продукції.

9. Загальна методика контролю витрат на виробництво продукції та її структурні елементи в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» складається із 3 розділів: Розділ – Концептуальні основи контролю; 2. Розділ – Нормативна документація; 3.

Розділ – Практичні аспекти.

Удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» передбачає:

1. Для удосконалення первинного обліку ми пропонуємо в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» скласти використовувати документ «Накопичувана відомість оприбуткування приплоду тварин», яка буде використовуватися замість другого примірника «Акта на оприбуткування приплоду тварин»

2. Пропонуємо удосконалити «Журнал обліку надою молока» шляхом виокремлення для кожного оператора машинного доїння окрему сторінку, що дасть можливість відображати результати кількості та якості надоєного молока.

3. Для полегшення ведення бухгалтерського обліку готової продукції тваринництва пропонуємо встановити автоматизовану програму Agri:Бухгалтерія, яка стане кроком у напрямку оптимізації та підвищення ефективності діяльності підприємства.

4. Приймати певні управлінські рішення можна, виходячи з даних системи внутрішнього контролю. Інструментарій внутрішнього контролю набагато ширший, ніж у бухгалтерського обліку. У рамках функціонування системи внутрішнього контролю вивчається діяльність як усієї організації, так і її окремих бізнес-процесів. При цьому застосовуються прості методи дослідження, як опитування персоналу, і складні методи економічного і статистичного аналізу.

5. Контроль та аналіз витрат на виробництво готової продукції в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» може здійснюватися у вигляді інших систем: внутрішнього аудиту, управлінського обліку. При цьому, чим вищий рівень деталізації, тим вищий рівень управління, який забезпечується аналізом та оцінкою представлених даних, як за поточний період, так і в порівнянні з суміжними періодами.

6. Для оцінки ризиків бізнес-процесу виготовлення продукції тваринництва в ТОВ «ІНВЕСТ УКР» доцільне проведення SWOT-аналізу, з

чотирьох категорій. Аналіз доповнить уявлення про те, які цілі можна досягти, і що загрожує організації.

7. При оцінці системи внутрішнього контролю нами запропоновано для керівництва ТОВ «ІНВЕСТ УКР» додатково до тестування облікових систем та законності здійснення фактів господарського життя, оцінювати ефективність бізнес-процесу, що відповідатиме завданням виконання узгодженої процедури.

Запропоновані удосконалення обліково-контрольного забезпечення готової продукції тваринництва для ТОВ «ІНВЕСТ УКР» дозволяють в оптимально стислий термін отримати необхідні та якісні підтвердження цільового та раціонального використання ресурсів, виявити проблеми та запропонувати заходи щодо їх вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Agri:Бухгалтерія. *AgriAnalytica*. URL: <https://agrianalytica.com/uk/>.
2. Бойчук Є. Падіж сільськогосподарських тварин через надзвичайні обставини: бухгалтерський та податковий облік. *Все про бухгалтерський облік*. 2013. №113. С.44-46.
3. Візіренко С.В., Агаркова О.В. Організація обліку процесу реалізації готової продукції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №24. С. 36-42.
4. Гай О.М., Кононенко Л.В., Костенко В.Г., Шинкаренко А.В. Організація внутрішнього контролю виробництва продукції тваринництва та його документальне оформлення. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2020. Вип. III (79). Економічні науки. С. 172-188.
5. Головацька С.І., Сашко О.П. Внутрішній контроль витрат підприємства: організаційно-методичні аспекти. *Молодий вчений*. 2016. № 5 (32). С. 36-40.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інстр. М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291: станом на 29 .07. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
7. Кацупатрий М.В. Облік забою тварин. *Баланс-Агро*. 2014. №33. С.21-24.
8. Качуровський С.В. ABC-XYZ аналіз як один з інструментів контролінгу на підприємствах АПК. *Бізнес Інформ*. 2017. № 7. С. 160–166.
9. Клименок І.М., Паришкуро А.В. Актуальні зміни та особливості чинного законодавства з ідентифікації та реєстрації свиней в Україні. *Тваринництво сьогодні*. 2019. №7. С. 14-15.
10. Кравченко М.В., Блажко А.В., Вільхова Т.В. Вдосконалення обліку витрат на виробництво продукції на аграрному підприємстві. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. № 4. С. 134-139.

11. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 460 с.
12. Кузуб М.В. Теоретичні засади оцінки готової продукції тваринництва. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. № 7 (158). С. 79-84.
13. Лаврук Л., Корженівська Н., Ткачук В., Лаврук О., Хелдак М. Управління відтворення галузі тваринництва як основа її інвестиційно – інноваційного розвитку. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 2021, №3. URL: <http://are-journal.com>.
14. Людвенко Д.В. Місце обліку тваринництва у забезпеченні продовольчої безпеки України. *Держава та регіони*. 2020. №2(113). С. 222-227.
15. Меліхова Т.О., Феофанова І.В., Лісіна Н.Л. Удосконалення методики аудиту готової продукції для покращення системи обліку на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №1. С. 19-26.
16. Микитюк В.М., Чугаєвська С.В. Адаптація підприємств молокопродуктового підкомплексу України до міжнародних стандартів якості та безпечності харчової продукції: нормативно-правові та статистичні аспекти. *Економіка АПК*. 2018. №8. С. 68-76.
17. Міценко Н.Г., Федик О.В. Особливості розвитку товарного виробництва продукції тваринництва у домогосподарствах України. URL: http://journals-lute.lviv.ua/journal/17_2014/31.pdf.
18. Онищенко В., Марінова В. Внутрішній контроль як фактор ефективності інформаційної системи бухгалтерського обліку. *Економіка і суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-60>.
19. Плаксієнко В.Я., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б., Лега О.В. Продукція сільськогосподарського виробництва: особливості документування та облікового відображення. *Ефективна економіка*.. 2019. №17 . URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2019/17.pdf.
20. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу,

зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ М-ва фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>.

21. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: станом на 22.11.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

22. Подолянчук О.А., Захарчук І.С. Готова продукція як об'єкт обліку сільськогосподарських підприємств. *Економіка, фінанси, право*. 2014. № 2. С. 18-22.

23. Полтавець К. Класифікація готової продукції тваринництва для цілей обліку. *Молодь, наука, бізнес: традиційні й нові аспекти досліджень: тези доповідей науково-практичної конференції 29.03-31.03.2023 р.*: Дніпро: Друкарня «Стандарт» (ПП Бойко В.В.). 2023 р. С. 30-32.

24. Полтавець К., Ткаченко О. Нормативно-правове забезпечення обліку готової продукції тваринництва. *Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 26-27 жовтня 2023 р.*: Дніпро: ДДАЕУ, 2023. С.100-102.

25. Полтавець К.В., Ткаченко О.С. Застосування інформаційних технологій в тваринництві. *Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 11-12 травня 2023 р.* Дніпро: факультет обліку і фінансів, 2023. С. 227-229.

26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV: станом на 10 .08.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

27. Про затвердження Змін до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ М-ва фінансів України від 07.10.2022 р. № 320: станом на 01 .01.2023 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1315-22#Text>.

28. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів: Метод. рек. від 10.01.2007 р. № 2: станом на 14 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>.

29. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ М-ва фінансів України від 31.12.1999 р. № 318: станом на 3 .11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> .

30. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ М-ва фінансів України від 18.11.2005 р. № 790: станом на 27.05.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text>.

31. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ М-ва фінансів України від 27.04.2000 р. № 92: станом на 29 .07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

32. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ М-ва фінансів України від 24.05.1995 р. № 88: станом на 9 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.

33. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ М-ва фінансів України від 02.09.2014 р. № 879: станом на 29 .07. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

34. Радько В.І. Інформаційне забезпечення управлінням молочним скотарством в сільськогосподарських підприємствах. *Агросвіт*. №7-8, 2022. С. 22-29.

35. Рибаківа О.А. Облікові аспекти оприбуткування і використання пташиного посліду. *Агросвіт*. 2015. №19. С.72-77.

36. Свиноус І.В., Радько В.І., Свиноус Н.І., Присяжнюк Н.М., Гаврик О.Ю. Інформаційно-облікове забезпечення управлінням молочним

скотарством сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. №9-10, 2022. С. 21-28.

37. Скиба Г.І., Цімошинська О.В., Беженар І.М. Впровадження інформаційних систем обліку. *Економіка АПК*. 2020. № 11. С. 74-79.

38. Сук П.Л. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2014. №19. С.23-26.

39. Технологія виробництва продукції тваринництва: підруч. / [Бусенко О.Т., Скоцик В.Є., Маценко М.І. та ін.]; за ред. О.Т. Бусенка. К.: «Агроосвіта», 2013. 492 с.

40. Ткаченко О.С., Дубина О.Л., Мачак Т.О. Спрощена система оподаткування підприємств агробізнесу. *Агросвіт*. 2023. № 2. С. 16-21.

41. Ткаченко О.С., Полтавець К.В. Удосконалення внутрішнього контролю готової продукції тваринництва. *Агросвіт*. 2023. № 22. С. 141-147.

42. Фатенок-Ткачук А.О. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства : монографія. Луцьк : ВежаДрук, 2018. 200 с.

43. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003р. (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

44. Шендрик К.А. Використання інформаційних технологій сільськогосподарськими підприємствами. *Молодь, наука, бізнес: традиційні й нові аспекти досліджень*: тези доповідей науково-практичної конференції 29.03-31.03.2023 р.: Дніпро: Друкарня «Стандарт» (ПП Бойко В.В.). 2023 р. С. 35-36.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Оцінка майна та капіталу ТОВ «ІНВЕСТ УКР» за 2018-2022 рр., тис. грн.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношення у % 2022р. до 2018р.
	Майно - усього	230594	296361	325584	319169	356618	154,65
1	Необоротні активи	4564	32937	26317	25603	23354	511,70
1.1	Основні засоби	2314	16133	13055	11439	9843	425,37
1.2	Довгострокові біологічні активи	1041	1025	1080	0	0	-
2	Оборотні активи	226030	263424	299267	293566	333264	147,44
2.1	Запаси	58746	42086	40994	30788	61559	104,79
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	152649	214233	246122	254279	255633	167,46
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	9274	11	49	334	460	4,96
	Капітал - усього	230284	296361	325584	319169	356618	154,86
4.	Власний капітал	160759	191881	203314	264039	304543	189,44
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	74	74	74	74	74	100,00
5.	Зобов'язання і забезпечення	69525	104480	122270	55130	52075	74,90
5.1	Довгострокові зобов'язання	0	11301	9162	13274	12329	-
5.2	Поточні зобов'язання	69525	93179	113108	41856	39746	57,17
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	4047	11502	13943	14889	19180	473,93

ДОДАТОК Б

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів ТОВ «ІНВЕСТ
УКР» за 2018-2022 рр.

№ з/п	Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2022р. до 2018р.
<i>Вихідна інформація, тис. грн</i>							
1	Вартість основних засобів на початок року	2701	3594	16324	16423	16722	619,10
2	Надійшло за рік	957	1026	909	1333	2520	263,32
3	Вибуло за рік	64	81	588	222	450	703,13
4	Вартість основних засобів на кінець року	3594	16324	16423	16722	16933	471,15
5	Нараховано амортизації за рік	426	1089	3177	1915	1807	424,18
6	Знос основних засобів: а) на початок року	854	1280	191	3368	5283	618,62
	б) на кінець року	1280	191	3368	5283	7090	553,91
<i>Показники руху основних засобів</i>							
7	Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	893,0	12730,0	99,0	299,0	211,0	23,63
8	Темп зростання (зниження), %	133,1	454,2	100,6	101,8	101,3	-31,80
9	Темп приросту (зменшення), %	33,06	354,20	0,61	1,82	1,26	-31,80
10	Коефіцієнт оновлення, %	26,63	6,29	5,53	7,97	14,88	-11,75
11	Коефіцієнт вибуття, %	2,37	2,25	3,60	1,35	2,69	0,32
12	Період оновлення (можливого повного вибуття), років	4,12	24,80	51,74	15,11	8,20	4,08
13	Коефіцієнт заміни (простого відтворення),%	6,69	7,89	64,69	16,65	17,86	11,17
14	Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	0,70	0,77	7,12	1,25	0,71	0,01
15	Період обороту, років	7,4	-9,1	5,2	8,7	9,3	126,04
<i>Показники функціонального стану основних засобів</i>							
16	Коефіцієнт зносу, %: а) на початок року	31,6	35,6	1,2	20,5	31,6	-0,02
	б) на кінець року	47,4	5,3	20,6	32,2	42,4	-4,99
17	Коефіцієнт придатності, %: а) на початок року	68,4	64,4	98,8	79,5	68,4	0,02
	б) на кінець року	52,6	94,7	79,4	67,8	57,6	4,99

ДОДАТОК В

Фінансові результати діяльності ТОВ «ІНВЕСТ УКР», тис. грн.

№ з/п	Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношення у % 2022р. до 2018р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	79018	112391	85203	152123	86264	109,17
	Операційні витрати, у тому числі:						
	а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	66688	96579	87104	148270	71995	107,96
	б) адміністративні витрати;	2075	3309	3449	4452	4091	197,16
	в) витрати на збут;	7062	11398	4692	9912	12523	177,33
2	г) інші операційні витрати.	2615	5313	3610	5517	2658	101,64
3	Валовий прибуток (збиток)	12330	15812	-1901	3853	14269	115,73
4	Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15,60	14,07	-2,23	2,53	16,54	106,01
5	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	32193	22278	20044	66414	45622	141,71
6	Фінансові та інвестиційні доходи	0	721	16	750	272	-
7	Фінансові та інвестиційні витрати	0	5159	8627	6439	5390	-
8	Фінансовий результат до оподаткування	32193	17840	11433	60725	40504	125,82
9	Чистий прибуток (збиток)	32193	17840	11433	60725	40504	125,82
10	Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	40,74	15,87	13,42	39,92	46,95	6,21
11	Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	261,09	112,83	601,42	1576,04	283,86	22,77

ДОДАТОК Д

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «ІНВЕСТ УКР» за 2018-2022 рр.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношення у % 2022р. до 2018р.
1. Показники структури капіталу								
1.1	Коефіцієнт автономії	>0,5	0,698	0,647	0,624	0,827	0,854	122,33
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,302	0,353	0,376	0,173	0,146	48,37
1.3	Коефіцієнт фінансування	>1	2,312	1,837	1,663	4,789	5,848	252,92
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику	<1	0,432	0,545	0,601	0,209	0,171	39,54
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	1,000	0,944	0,957	0,952	0,961	96,11
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	Збільшення	0,000	0,108	0,075	0,241	0,237	-
2. Показники стану оборотних активів								
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	156195	170245	186159	251710	293518	187,92
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	>0,1	0,691	0,646	0,622	0,857	0,881	127,45
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів	>0,5	2,436	3,462	3,506	6,462	3,803	156,11
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	0,056	0,000	0,000	0,001	0,001	2,41
3. Показники стану основного капіталу								
3.1	Коефіцієнт реальної вартості майна	Збільшення	0,288	0,220	0,203	0,158	0,244	84,71
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,010	0,054	0,040	0,036	0,028	275,05
3.3	Коефіцієнт накопичення амортизації	Збільшення	0,356	0,012	0,204	0,315	0,418	117,31
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення	49,525	7,998	11,372	11,466	14,270	28,81

ДОДАТОК Е

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів ТОВ «ІНВЕСТ УКР», тис. грн.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2022р. до 2018р.
1. Оцінка ліквідності								
1.1	Високоліквідні активи (А1)	≥П1	9274	11	49	334	460	4,96
1.2	Середньоліквідні активи (А2)	≥П2	152649	214233	246122	254279	255633	167,46
1.3	Низьколіквідні активи (А3)	≥П3	64107	49180	53096	38953	77171	120,38
1.4	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	≤А1	4047	5001	8371	12035	16105	397,95
1.5	Короткострокові зобов'язання (П2)	≤А2	65478	88178	104737	29821	23641	36,11
1.6	Довгострокові зобов'язання (П3)	≤А3	0	11301	9162	13274	12329	#ДЕЛ/0!
2. Оцінка платоспроможності								
2.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥0,2	0,13	0,00	0,00	0,01	0,01	8,68
2.2	Проміжний коефіцієнт покриття	≥0,7	2,33	2,30	2,18	6,08	6,44	276,65
2.3	Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	≥2	3,25	2,83	2,65	7,01	8,38	257,91
2.4	Коефіцієнт загальної платоспроможності	Збільшення	3,32	2,84	2,66	5,79	6,85	206,47
3. Оцінка оборотності оборотних активів								
3.1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	79018	112391	85203	152123	86264	109,17
3.2	Середньорічна вартість оборотних активів	-	190988	244727	281346	296417	313415	164,10
3.3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	Збільшення	0,41	0,46	0,30	0,51	0,28	66,53
3.4	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Зменшення	2,42	2,18	3,30	1,95	3,63	150,32
3.5	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	Зменшення	870	784	1189	701	1308	150

ДОДАТОК Ж

Оцінка ділової активності ТОВ «ІНВЕСТ УКР» за 2018-2022 рр.

№ з/п	Показник	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2022р. до 2018р.
Вихідна інформація, тис. грн.							
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	79018,0	112391,0	85203,0	152123,0	86264,0	109,17
2	Середньорічна вартість капіталу	194999,0	263322,5	310972,5	322376,5	337893,5	173,28
3	Середньорічна вартість необоротних активів	144817,5	176320,0	197597,5	233676,5	284291,0	196,31
4	Середньорічна вартість оборотних активів	4166,0	18750,5	29627,0	25960,0	24478,5	587,58
5	Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	47902,5	56643,5	51138,0	46024,5	58062,0	121,21
6	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	138434,0	183441,0	230177,5	250200,5	254956,0	184,17
7	Середньорічна вартість власного капіталу	144817,5	176320,0	197597,5	233676,5	284291,0	196,31
8	Середньорічна величина кредиторської заборгованості	5824,5	4524,0	6686,0	10203,0	14070,0	241,57
Показники ділової активності							
9	Загальний коефіцієнт обертання капіталу	0,41	0,43	0,27	0,47	0,26	63,00
10	Фондовіддача необоротних активів, грн	0,55	0,64	0,43	0,65	0,30	55,61
11	Коефіцієнт обертання оборотних активів	18,97	5,99	2,88	5,86	3,52	18,58
12	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	19	60	125	61	102	538
13	Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	1,65	1,98	1,67	3,31	1,49	90,07
14	Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	218	181	216	109	242	111,03
15	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	0,57	0,61	0,37	0,61	0,34	59,28
16	Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	631	588	973	592	1064	168,70
17	Коефіцієнт обертання власного капіталу	0,55	0,64	0,43	0,65	0,30	55,61
18	Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	660	565	835	553	1186	179,82

Комплексна (рейтингова) оцінка фінансового стану ТОВ «ІНВЕСТ УКР»

№ з/п	Показники	2018р.		2019р.		2020р.		2021р.		2022р.		Питома вага (Vi, %) в інтегрованому показнику
		Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	
1	Показники ліквідності											
1.1	Коефіцієнт поточної ліквідності (загальний коефіцієнт покриття)	3,25	10	2,83	10	2,65	10	7,01	10	8,38	10	8
1.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,33	10	2,30	10	2,18	10	6,08	10	6,44	10	8
2	Показники ділової активності											
2.1	Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	630,69	0	587,58	0	972,55	0	592,10	3	1063,9	0	9
2.2	Період оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, днів	74,78	9	68,81	9	56,54	10	51,91	10	58,61	10	9
2.3	Період оборотності активів, днів	659,78	4	564,77	5	834,89	3	553,00	5	1186,4	0	9
3	Показники фінансової незалежності											
3.1	Коефіцієнт фінансової незалежності, % (коефіцієнт концентрації залученого капіталу)	30,19	9	35,25	9	37,55	9	17,27	10	14,60	10	9
3.2	Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, % (коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів)	69,10	10	64,63	10	62,20	10	85,74	10	88,07	10	9
4	Показники рентабельності											
4.1	Рентабельність продажу, %	40,74	10	15,87	10	13,42	10	39,92	10	46,95	10	9
4.2	Рентабельність активів, % (загальна рентабельність (збитковість) капіталу)	16,51	10	6,77	10	3,68	10	18,84	10	11,99	10	9
4.3	Рентабельність капіталу, % (загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу)	22,23	10	10,12	10	5,79	8	25,99	10	14,25	10	9
5	Інші показники											
5.1	Знос основних засобів, % (коефіцієнт зносу основних засобів)	35,61	9	1,17	10	20,51	9	31,59	9	41,87	8	7
5.2	Частка простроченої кредиторської заборгованості, %	-	10	7,08	8	10,67	9	113,12	0	34,07	4	5
	Інтегрований показник фінансового стану	8,31		8,37		8,08		8,35		7,76		100
	Рейтинг фінансового стану	A		A		A		A		A		-